

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Kongresový cestovní ruch se zaměřením na letní školy

Michaela Lederová

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Michaela Lederová

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Kongresový cestovní ruch se zaměřením na letní školy

Název anglicky

Congressional tourism with a focus on summer school programmes

Cíle práce

Cílem práce je za pomoci případové studie letních škol na ČZU představit kongresový cestovní ruch se zaměřením na specifickou část tohoto cestovního ruchu – letní školy.

Dílčími cíli je zhodnocení, jak jsou letní školy přínosné pro své účastníky a organizátory, a jaký může mít tento typ cestovního ruchu přesah pro všechny, kteří se na něm přímo, či nepřímo podílejí.

Metodika

Tvorba diplomové práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické části.

V první části práce jsou rozebrána teoretická východiska, která tvoří vědomostní základ a jsou oporou praktické části práce.

Praktická část práce navazuje na teoretická východiska. Využívá kombinace kvantitativního a kvalitativního výzkumu.

Pro kvantitativní výzkum bude zvolena metoda dotazníkového šetření. Cílovou skupinou jsou bývalí a současní účastníci a organizátoři letních škol.

Kvalitativní výzkum pak zastává metoda neformálních rozhovorů a zúčastněného pozorování. Metoda neformálních rozhovorů bude vedena s účastníky a organizátory letních škol. Metoda zúčastněného pozorování je prováděna autorem práce při účasti na programech letních škol.

Dotazníkové šetření a neformální rozhovory budou stavěny na výzkumných otázkách, některé z nich jsou pro ilustraci uvedeny níže. Pomocí výzkumných otázek získáme empirická data pro analýzu tohoto specifického typu cestovního ruchu. Výzkumné otázky jsou rozděleny do 4 kategorií: 1) Specifičnost tohoto typu turismu 2) Prezentace země („chlubení“) 3) Očekávání (ze strany studentů i organizátorů) 4) Případová studie – letní školy na ČZU.

Pro praktickou část práce jsou použity tyto výzkumné otázky:

- Jak se snaží místní prezentovat svou zemi (konkrétní kulturní prvky, chování, co „skrývají“, co zdůrazňují, místa, která nám ukazují...)
- Jaké zážitky očekávají „turisté“ (studenti/účastníci kongresů)?
- Jaký přínos mají výjezdy na letní školy, nebo jiné formy studijních/ kongresových výjezdů pro své účastníky (studenty ČZU)?
- Jaký program je volený v rámci dané letní školy? Jak to souvisí s normálním turismem v zemi?
- Jaké jsou nejvíce autentické zážitky pro danou letní školu? Jak to odráží region?
- Jak program letní školy ovlivnil náhled jedince na danou zemi popř. region?
- Je poznat, jak turisté v rámci kongresového turismu změnili danou destinaci?

Doporučený rozsah práce

cca 70 stran

Klíčová slova

dotazníkové šetření, neformální rozhovor, zúčastněné pozorování, letní školy, cestovní ruch, kongresový cestovní ruch

Doporučené zdroje informací

DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost. Karolinum Press, 2011.

HENDL, Jan. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005.

ORIEŠKA, Ján. Kongresový cestovní ruch. Idea servis, 2004.

PREBENSEN, Nina K.; CHEN, Joseph S.; UYSAL, Muzaffer (ed.). Creating experience value in tourism. Cabi, 2014.

PUNCH, Keith. Základy kvantitativního šetření. Portál, 2008.

PŮTOVÁ, Barbora. Antropologie turismu. Charles University in Prague, Karolinum Press, 2019.

REISINGER, Yvette. Transformational tourism: Host perspectives. CABI, 2015.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. PhDr. Ing. Petr Kokaisl, Ph.D., prof. h. c.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 30. 11. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 30. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 01. 04. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Kongresový cestovní ruch se zaměřením na letní školy" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31.03.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. PhDr. Ing. Petru Kokaislovi, Ph.D., prof. h. c. za neubývající trpělivost, odborné rady a směřování správným směrem. Ing. Vlastislavu Tůmovi za všechno. Ing. Oldřichu Výlupkovi, MSc, Ph.D. za rozhovor do diplomové práce, ale také za možnost vycestovat do zahraničí (bez čehož by tato práce nikdy nevznikla). Mgr. Světlaně Loktionové, Ph.D. za rozhovor a možnost nahlédnutí do kyrgyzské mentality. Saranu Tandukarovi za rozhovor a nejlepšího průvodce Himalájemi. Ing. Matěji Klukanovi za rozhovor a mentální podporu na cestách.

Kongresový cestovní ruch se zaměřením na letní školy

Abstrakt

Kongresový cestovní ruch je odvětví, které v posledních letech významně vzrostlo. Díky povaze moderní doby je potřeba setkávání a vyměňování informací stále aktuálnější. V rámci kongresového cestovního ruchu můžeme uskutečnit nejrůznější pracovní cesty, sympozia, kongresy, výstavy, či veletrhy. Letní školy jsou v této práci představeny jako specifický druh kongresového cestovního ruchu. Svou povahou k němu mají nejbližší. Cílem diplomové práce je představit a popsat letní školy pomocí případové studie. Dílčími cíli je zanalyzovat přínos a přesah, jaký letní školy pro své účastníky a pořadatele mají. Práce má teoretickou část, která se věnuje teoretickým pojmům, důležitým pro uchopení praktické části. Výzkum je prováděn jako případová studie. Přibližuje nám problematiku letních škol, jejich průběhu, přesahu a autentických zážitků. Výsledků ve své práci jsem dosáhla pomocí dotazníkového šetření, neformálních rozhovorů a zúčastněného pozorování. Práce prezentuje pozitivní přínos tohoto typu cestovního ruchu na studenty, který s nimi zůstane i dlouho po návratu do Čech.

Klíčová slova: Letní školy, kongresový cestovní ruch, případová studie, zúčastněné pozorování, neformální rozhovor, autenticita turismu, antropologie turismu, udržitelný turismus, MICE turismus, Nepál, Kyrgyzstán

Congress tourism with a focus on summer school programmes

Abstract

Congress tourism is an industry that has grown significantly in recent years. Due to the nature of modern times, the need to meet and exchange information is becoming more and more pressing. Within the framework of congress tourism, we can make various business trips, symposiums, congresses, exhibitions, or trade fairs. Summer schools are presented in this paper as a specific type of congress tourism. By their nature they are the closest to this type of tourism. The aim of the thesis is to introduce and describe summer schools by means of a case study. The sub-objectives are to analyse the benefits and overlap that summer schools have for their participants and organisers. The thesis has a theoretical part which deals with theoretical concepts important to grasp the practical part. The research is conducted as a case study. The case study brings us closer to the issue of summer schools, their process, overlap and authentic experiences. The results in my thesis were achieved through a questionnaire survey, informal interviews, and participant observation. The thesis presents the positive impact this type of tourism has on students, which will stay with them long after they return to the Czech Republic.

Keywords: Summer schools, congress tourism, case study, participant observation, informal interview, authenticity of tourism, anthropology of tourism, sustainable tourism, MICE tourism, Nepal, Kyrgyzstan

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
2.2.1 Kvalitativní vs. Kvantitativní výzkum.....	13
2.2.2 Dotazníkové šetření	13
2.2.3 Neformální rozhovor.....	14
2.2.4 Případová studie.....	16
2.2.4.1 Zúčastněné pozorování.....	17
2.2.5 Etické otázky u výzkumu.....	18
3 Teoretická východiska	19
3.1 Cestovní ruch	19
3.1.1 Formy cestovního ruchu	20
3.1.2 Druhy cestovního ruchu.....	21
3.1.3 Trh cestovního ruchu a jeho specifičnost	21
3.2 Antropologie turismu	22
3.2.1 Autenticita turismu	22
3.2.2 Přidaná hodnota jako ukazatel turistického zážitku.....	24
3.3 Udržitelný turismus.....	24
3.3.1 Udržitelný rozvoj a jeho historie	25
3.4 Kongresový cestovní ruch.....	27
3.4.1 Funkce kongresového cestovního ruchu.....	28
3.4.2 Trh kongresového cestovního ruchu.....	29
3.4.3 Mezinárodní organizace zabývající se kongresovým cestovním ruchem.....	29
3.4.4 MICE turismus.....	31
3.4.5 Akce kongresového cestovního ruchu	32
3.4.6 Organizace letní školy – vysvětlení pomocí schématu organizace kongresových akcí.....	33
3.5 Kongresový cestovní ruch v rámci studia na vysokých školách.....	35
3.5.1 Veletrh pracovních příležitostí ČZU.....	35
3.5.2 Výlet do Bruselu za účelem navštívit Evropské instituce.....	35
3.5.3 Letní školy na vysokých školách v ČR.....	36
3.6 Letní školy na ČZU jako specifický typ kongresového cestovního ruchu.....	37
4 Vlastní práce.....	39
4.1 Letní školy na ČZU.....	39
4.1.1 Výběrové řízení a propagace pro letní školy na Provozně ekonomické fakultě ČZU	41

4.1.2	Příprava na výjezd na letní školu	44
4.1.3	Očekávání od letní školy	45
4.1.4	Průběh letní školy	47
4.1.5	Podmínky pro úspěšné splnění letní školy	50
4.1.6	Zpětný pohled na letní školy	50
4.2	Letní škola v Kyrgyzstánu - případová studie	55
4.3	Letní škola v Nepálu - případová studie	60
5	Výsledky a diskuse	66
5.1	Obecné informace	66
5.2	Prezentace země	72
5.3	Výuka a program	75
5.4	Očekávání a přidaná hodnota	77
5.4.1	Očekávání od LŠ	77
5.4.2	Přesah letních škol	77
5.4.3	Vliv letních škol na další lidi	78
5.4.4	Autentické zážitky z letních škol	79
5.5	Diskuse	80
6	Závěr	81
7	Seznam použitých zdrojů	82
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	85
8.1	Seznam obrázků	85
8.2	Seznam grafů	85
8.3	Seznam použitých zkratk	86

1 Úvod

Cestovní ruch je v dnešní době velmi rozvinuté odvětví. Má svou historii a prošel značným vývojem. Od prvních cest ve starověku, přes středověké náboženské cesty, k lázeňskému turismu v novověku. V dnešní době lidé cestují z nejrůznějších motivů. Mohou cestovat za zábavou, rekreací, sportem, podnikat náboženské cesty.

V rámci cestovního ruchu se od dob průmyslové revoluce rozvinul také kongresový cestovní ruch. Jeho vznik souvisel s vyšší potřebou lidí předávat si informace. V dnešní době je kongresový cestovní ruch nedílnou součástí cestovního ruchu. Využívá se například jako častý typ cestování pro zaměstnance a zaměstnavatele. Pomáhá také odborníkům z nejrůznějších odvětví k setkávání a výměně odborných informací.

Letní školy jsou specifickým typem kongresového cestovního ruchu na České zemědělské univerzitě. Autorka práce měla možnost na několik letních škol během svého studia vyjet. Práce se snaží představit letní školy na České zemědělské univerzitě. Dát je do kontextu s kongresovým cestovním ruchem na vysokých školách. Dále se v práci analyzuje přínos a přesah letních škol pro své účastníky.

Letní školy jsou nahlíženy jako specifický typ kongresového cestovního ruchu. Výzkum je však veden i skrze antropologický diskurz. Zejména přidané hodnoty turistických zážitků, vztah turisty a místních. Speciální pozornost je věnována autentickým zážitkům.

Autorka zkoumá letní školy skrze vlastní zkušenosti, v kombinaci s empirickým výzkumem. Práce je doplněna o poznatky z účasti na letních školách. Práce se snaží vyzdvihnout přínos a esenci letních škol.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je za pomoci případové studie letních škol na ČZU¹ představit kongresový cestovní ruch se zaměřením na specifickou část tohoto cestovního ruchu - letní školy.

Dílčími cíli je zhodnocení, jak jsou letní školy přínosné pro své účastníky a organizátory, a jaký může mít tento typ cestovního ruchu přesah pro všechny, kteří se na něm přímo, či nepřímo podílejí.

2.2 Metodika

Praktická část práce navazuje na teoretická východiska. Využívá kombinace kvantitativního a kvalitativního výzkumu. Pro kvantitativní výzkum bude zvolena metoda dotazníkového šetření. Cílovou skupinou jsou bývalí a současní účastníci a organizátoři letních škol. Kvalitativní výzkum pak zastává metoda neformálních rozhovorů a zúčastněného pozorování. Metoda neformálních rozhovorů bude vedena s účastníky a organizátory letních škol. Metoda zúčastněného pozorování je prováděna autorem práce při účasti na programech letních škol.

Dotazníkové šetření a neformální rozhovory budou stavěny na výzkumných otázkách, některé z nich jsou pro ilustraci uvedeny níže. Pomocí výzkumných otázek získáme empirická data pro analýzu tohoto specifického typu cestovního ruchu. Výzkumné otázky jsou rozděleny do 4 kategorií: 1) Specifičnost tohoto typu turismu 2) Prezentace země („chlubení“) 3) Očekávání (ze strany studentů i organizátorů) 4) Případová studie – letní školy na ČZU.

Pro praktickou část práce jsou použity tyto výzkumné otázky:

- Jak se snaží místní prezentovat svou zemi (konkrétní kulturní prvky, chování, co „skrývají“, co zdůrazňují, místa, která nám ukazují...)
- Jaké zážitky očekávají "turisté" (studenti/účastníci kongresů)?
- Jaký přínos mají výjezdy na letní školy, nebo jiné formy studijních/ kongresových výjezdů pro své účastníky (studenty ČZU)?

¹ České zemědělské univerzitě. Všechny zkratky jsou vysvětleny v seznamu zkratk.

- Jaký program je volený v rámci dané letní školy? Jak to souvisí s normálním turismem v zemi?
- Jaké jsou nejvíce autentické zážitky pro danou letní školu? Jak to odráží region?
- Jak program letní školy ovlivnil náhled jedince na danou zemi, popř. region?
- Je poznat, jak turisté v rámci kongresového turismu změnili danou destinaci?

2.2.1 Kvalitativní vs. Kvantitativní výzkum

Každý výzkumník si na začátku svého výzkumu musí určit, zda se rozhodne používat pro svůj výzkum kvalitativní, či kvantitativní metody sběru dat. Každá možnost obsahuje své výhody a nevýhody. U kvantitativního výzkumu je typický větší vzorek, více dat (respondentů) a dobrá výpovědní hodnota a zobecnitelnost dat. Nevýhodou pak může být, že vzhledem k povaze výzkumu a množství dat není možné proniknout hlouběji do problematiky. Kvalitativní výzkum naproti tomu je typicky dělán při menším vzorku, také nahromadí spousty dat, obvykle však jen v dané problematice. Může být náročnější výsledky kvalitativních výzkumů zobecnit. Výhodou kvalitativního výzkumu je možnost proniknout do hloubky problematiky. Díky jeho povaze lze problematiku prozkoumat v detailu.

2.2.2 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření je jedna z nejužívanějších metod v kvantitativním výzkumu. Pomocí výzkumných otázek si výzkumník utváří představu o tom, jaké otázky v dotazníkovém šetření bude potřebovat pro získání dat. Výzkumné otázky slouží jako kompas pro tvorbu dotazníku. Otázky v dotazníkovém šetření specifikují zkoumané jevy, na co se výzkum zaměřuje. Při tvorbě dotazníku bychom také měli mít na paměti omezení, která nás jako výzkumníka mohou limitovat. (Punch, 2008)

Je-li sestavený dotazník. Následuje výběr vzorku, kterému se dotazník pošle. Nad výběrem vzorku respondentů je důležité se dobře zamyslet. Zodpovědět otázky proč se zajímáme právě o tuto skupinu respondentů, může být vodítkem k výsledkům výzkumu. Výběr vzorku je také důležitý pro vztah k celkové populaci a zhodnocení reprezentativnosti vzorku. Mimo reprezentativnost je dobré se zajímat také o variabilitu. Tedy jaké všechny druhy populace jsou zastoupeny. Tyto dva pojmy (reprezentativnost a variabilita) spolu úzce souvisí a navazují na sebe. (Punch, 2008)

Na závěr je dobré zmínit, jakým způsobem bude dotazníkové šetření hodnoceno. V dotazníkovém šetření jsou důležité čtyři body – kvalita dat, reliabilita, validita, návratnost. Tyto ukazatele vysvětlují, jestli je výzkum provedený kvalitně, zda jsou výsledky stabilní, jestli odpovědi reprezentují, zamýšlené předpoklady a v neposlední řadě jaká je návratnost dat, tedy kolik lidí ze vzorku skutečně dotazník vyplní. (Punch, 2008)

Dotazníkové šetření bude rozděleno do několika sekcí podle jejich tematického zařazení. Úvod dotazníku, který zmiňuje, k čemu dotazník slouží a dává obecné instrukce, jak postupovat při jeho vyplňování. Další sekce se věnuje obecným informacím jako je pohlaví, věk, rok výjezdu, místo výjezdu, obor a stupeň studia a případně oddělení na škole, kde účastník pracuje/pracoval. Třetí sekce se zaměřuje na prezentaci země organizátory a místními. Čtvrtá část se týká výuky a programu na letní škole. Konečně předposlední část dotazníku se soustředí na očekávání od letní školy a přidanou hodnotu, kterou letní škola pro své účastníky měla. Nakonec už je jen část s poděkováním za vyplnění dotazníku.²

2.2.3 Neformální rozhovor

Neformální rozhovor se řadí mezi metody kvalitativního dotazování. Kvalitativní dotazování je jednou z nejčastěji užívaných metod při vědeckých výzkumech. Může mít různé podoby – od strukturovaných dotazníků, přes polostrukturované rozhovory, až k neformálním rozhovorům. Každý ze zmíněných druhů kvalitativního dotazování má své výhody a nevýhody. U strukturovaných rozhovorů, nebo dotazníků je riziko, že výzkumník respondentovi nepřímou skrze otázky podsouvá své vlastní představy o dané problematice. Při neformálních rozhovorech je zase složitější získat potřebná data a určit, co je klíčová informace. Nejlépe kvalitativní dotazování shrnuje tato citace: „*Sběr dat má vytvořit vztah, kdy se teoretický rámec výzkumníka překrývá s možnostmi respondenta.*“ (Hendl, 2005)

Neformální rozhovor dává možnosti trochu více reflektovat postoje, názory respondenta. Je také možné, že dotazovaný sám upozorní na některé spojitosti, či souvislosti. Při rozhovoru je důležité pečlivě přistoupit jak k začátku, tak konci rozhovoru. Oboje je totiž klíčové pro průběh celého rozhovoru. Na začátku rozhovoru je třeba navodit příjemnou atmosféru, ujistit se, že respondent souhlasí s nahráváním, prolomit případné bariéry, které

² Celý dotazník k diplomové práci lze prohlédnout v přílohách práce.

by mohly bránit plynulosti rozhovoru. Pokud je respondent uvolněný, je jednodušší vést rozhovor a získat klíčová data. Na konci rozhovoru se díky jeho povaze můžeme dostat i ke zjevně sekundárním informacím. Zdánlivě sekundární informace můžou odhalit jasněji respondentovi postoje, názory. Konec rozhovoru může zkrátka také poskytnout klíčové informace, a proto je dobré stále dávat pozor. (Hendl, 2005)

Díky formě neformálního rozhovoru, by otázky měli přicházet spontánně a je možné se dostat od jednoho tématu ke druhému. Výzkumník by však stále měl mít na mysli rámec rozhovoru a hlídat jeho dodržení. Výhody takového rozhovoru jsou právě v jeho jedinečnosti, je možné ho přizpůsobit respondentovi pro hlubší pochopení problematiky. Dále se může pracovat s konkrétností místa a situace. Mezi nevýhody pak řadíme náročnost zpracování takového rozhovoru. Většinou zabere zpracování neformálního rozhovoru více času kvůli jeho nestrukturovanosti. Dále je také náročné jednotlivé rozhovory s respondenty porovnávat právě kvůli jejich individualitě. (Hendl, 2005)

Nakonec je důležité uvést, že existují jisté zásady, kterých by se při vedení rozhovoru mělo držet. Neexistuje přesný popis, jak v rozhovorech postupovat. Je však dobré vycházet z poznatků a zkušeností získaných zkušenějšími výzkumníky. Pro příklad některé z těchto zásad – rozhovor by měl mít určitý rámec, kterého se bude držet; měl by navodit vztah vzájemné důvěry; jasně formuluje otázky; zůstává v neutrálním postoji... (Hendl, 2005)

Rozhovory v této práci, které navazují na dotazníkové šetření ve výzkumu, jsou vedeny s organizátory ze stran České zemědělské univerzity, Nepálu a Kyrgyzstánu, dále pak s účastníkem letních škol. Tímto způsobem bude navázán kontakt s lidmi za všechny strany organizačních týmů, ale také prohloubení poznatků z dotazníkového šetření jak s organizátory, tak s účastníky. Rozhovory proběhnou na přátelské notě a bude v nich určitá míra otevřenosti. Rozhovory takto mohou probíhat, jelikož se respondenti měli možnost poznat osobně s autorkou práce na přátelské úrovni.

Vybranými respondenty budou:

- Oldřich Výlupek, který organizuje letní školy v Nepálu a Kyrgyzstánu za ČZU. Oldřich pracuje na zahraničním oddělení Provozně-ekonomické fakulty. Již několik let pořádá a účastní se letních škol v Kyrgyzstánu a Nepálu.
- Světlana Loktionová, která organizuje letní školu v Kyrgyzstánu. Světlana pochází z Kyrgyzstánu, ale již několik let žije v Česku. Studovala na ČZU navazující magisterské a doktorské studium.

- Saran Tandukar, který organizuje letní školu v Nepálu. Saran je z Káthmándú z Nepálu, kde žije i v současnosti. Saran má vystudované MBA. v oboru umění. Má vlastní agenturu pro organizaci zájezdů pro zahraniční turisty.
- Matěj Klukan, který měl za své studium na ČZU možnost navštívit sedm různých zemí v rámci programu letních škol. Matěj je tak „pamětníkem“ letních škol. Studuje doktorské studium na Provozně-ekonomické fakultě ČZU, obor management. Matěj pochází z Domažlic, ale momentálně žije v Praze. Matěj též pomáhá zahraničním příjíždějícím studentům na PEF³ ČZU. Má zkušenosti i s organizací letních škol pro zahraniční studenty na ČZU.

Rozhovory budou rozdělené do několika tematických celků. Postupně každý z těchto celků bude vysvětlen a popsán v samostatné podkapitole. Těmto podkapitolám se bude práce věnovat ve výsledcích práce.

2.2.4 Případová studie

Případová studie se zaměřuje na konkrétní studii jednoho, či několika málo případů do detailu. Na rozdíl od ostatních typů výzkumu získáme velké množství dat od malého počtu jedinců. Větší množství dat od menší skupiny lidí pomáhá hlouběji a komplexněji porozumět dané problematice. U případové studie se předpokládá, že prozkoumáním jednoho případu do hloubky, porozumíme dalším podobným případům. Daná případová studie se později může propojit s komplexnějšími souvislostmi pro lepší porozumění zkoumaných dat. Důležité je neopomenout vyhodnocení validity výsledků studie. (Yin, 1994)

Případové studie se dají dělit podle sledovaných jedinců/skupin na:

- Osobní případové studie
- Studie komunity
- Studium sociálních skupin
- Studium organizací a institucí
- Zkoumání programů, událostí, rolí a vztahů

V případě letních škol pořádaných Českou zemědělskou univerzitou se jedná o případovou studii letních škol v Nepálu a Kyrgyzstánu. Postup při výzkumu pomocí

³ Provozně ekonomická fakulta. Všechny zkratky jsou vysvětleny v seznamu zkratk.

případové studie bude rozdělen do několika po sobě jdoucích kroků. Mezi jednotlivými kroky probíhá interakce. Nejprve je zvolena výzkumná otázka; poté se vybere případ, který se bude zkoumat a metodu sběru dat, která se využije; následuje příprava sběru dat; sběr dat; analýza a interpretace dat; příprava zprávy. (Hendl, 2005)

V případě letních škol v Nepálu a Kyrgyzstánu bude výzkumná otázka zaměřena na představení těchto letních škol, dále také na analýzu přesahu a významu pro účastníky, ale i organizátory. Data budou sbírána pomocí dotazníků, neformálních rozhovorů a zúčastněného pozorování. Data budou následně analyzována a interpretována. Výsledky výzkumu lze najít v kapitole výsledky výzkumu. Letní školy v Kyrgyzstánu a Nepálu se v současné době řadí mezi nejpopulárnější letní školy na PEF. Každý rok se jich účastní řada studentů. Autorka práce měla možnost se sama obou letních škol účastnit, což ji prohloubilo povědomí o letních školách. Získala přímou zkušenost s letními školami nejen v Kyrgyzstánu a Nepálu, ale i v Jihoafrické republice a na karibském ostrově Guadeloupe.

2.2.4.1 Zúčastněné pozorování

Pro účely diplomové práce bude zvolena jako jedna z metod výzkumu zúčastněné skryté nestrukturované pozorování. Pozorování bude prováděno autorkou práce jako úplným účastníkem. Zúčastněné pozorování se používá zejména v případových studiích, nebo etnografickém výzkumu. Skrze zúčastněné pozorování je možné říct, co se děje, kdy a kde se daná věc děje, kdo se účastní dění, jak se věci objevují a z jakého důvodu. Tento typ pozorování se zaměřuje na popis do hloubky a analýzu daného jevu. Pozorovatel je plným účastníkem daného jevu a sám se podílí na aktivitách v sociálním prostoru. Pozorovatel má osobní vztah s pozorovanými. Předmět zkoumání je tak pozorovateli blízký, a on má možnost problematiku zkoumat z vnitřní perspektivy (nejen zvenčí). Zkoumání z vnitřní perspektivy účastníků pomáhá odhalit významy a souvislosti, které by jinak zůstali uzavřené. Zúčastněné pozorování je založeno na čtyřech základních krocích:

1. Navázání kontaktu
2. Pozorování
3. Záznam dat
4. Závěr pozorování

Každý z kroků je pro zúčastněné pozorování velmi důležitý a má svá vlastní pravidla, která je dobré mít na paměti. (Hendl, 2005)

Autorka práce měla možnost být úplným účastníkem na letních školách v Kyrgyzstánu, Nepálu, na Guadeloupu a v Jihoafrické republice. Pozorování pomohlo doplnit práci o poznatky z průběhu letních škol. Letní školy probíhaly většinou na podobném schématu. Bližší poznatky ze zúčastněného pozorování jsou popsány v podkapitolách „*Letní škola v Kyrgyzstánu – případová studie*“ a „*Letní škola v Nepálu – případová studie*“

2.2.5 Etické otázky u výzkumu

Při empirickém výzkumu je třeba myslet na etickou stránku výzkumu. Zvážit všechny možnosti tak, aby nepoškodily respondenty. Hlavním krokem před provedením výzkumu je informovaný souhlas respondenta. Měl by být obeznámen s výzkumem a souhlasit s jeho podmínkami předem. Dalším důležitým pilířem etického výzkumu je anonymita. Zajištění co největší anonymity respondenta je jednou z priorit při etických otázkách výzkumu. Jistě existují další pravidla pro etické vedení výzkumu. V dnešní době vyvstává zejména otázka soukromí. Před samotným výzkumem by všechny tyto otázky měly být prozkoumány. Účastník výzkumu by se měl účastnit dobrovolně a s informovaným souhlasem. (Hendl, 2005)

3 Teoretická východiska

Teoretická část práce se nejprve zabývá cestovním ruchem obecně, úvodem do cestovního ruchu, jaké formy a druhy cestovního ruchu existují. Uvede trh cestovního ruchu. Následně naváže s pohledem na turismus skrze antropologický diskurz. V rámci antropologie turismu se zajímá o různé vztahy mezi hostiteli a turisty, sociokulturní jevy, autenticitu turistických zážitků, či přidanou hodnotu jako ukazatele v turismu. (Půtová, 2019) Dále se krátce zastaví u tématu udržitelného turismu, který je velice aktuální. Naváže teorií o kongresovém cestovním ruchu, jaké má funkce, jak vypadá jeho trh, jaké mezinárodní organizace se zabývají tímto tématem, vysvětlí zkratku MICE⁴ a popíše konkrétní akce kongresového cestovního ruchu. Těmito všemi kroky si připraví půdu pro vysvětlení a zařazení letní školy do kongresového cestovního ruchu. Obecně popíše kongresové akce, se kterými se lze setkat na vysokých školách. Nakonec se zaměří na letní školy jako specifický typ kongresových akcí. Vysvětlí obecně jak letní škola vypadá a probíhá. Přidá také názornou ukázkou organizace letní školy na schématu organizace kongresové akce.

3.1 Cestovní ruch

Počátky cestovního ruchu lze sledovat už ve starověku. Za formy cestovního ruchu by šlo považovat pravidelné cesty do Olympu pro účast na Olympijských hrách. Jedná se o sportovní cestovní ruch. Dále také zdravotně, či nábožensky orientovaný cestovní ruch, jako například cesty do věštíren (Delfské či jiné). Římané rádi vyráželi za hranice Říma za účelem rekreace, nebo lázeňských pobytů. Odtud jsou jeho stopy patrné přes středověk. V raném středověku převládá hlavně cestování z obchodních důvodů. Jiné formy turismu nebyly v této době bezpečné. Ať už kvůli nájezdům barbarů, pirátským přepadáváním na mořích, či jiných pohrom. Později ve středověku se cestování stalo výrazem sociálního statutu. Aristokraté a vyšší vrstvy považovali cestování za součást svého života, dávali tím najevo své privilegované postavení. Během středověku se také rozrostli nábožensky motivované cesty. Zejména poutnické cesty. Předchůdce cestovního ruchu v novověku mohli být kavalírské cesty, či vandrování řemeslníků. Za průkopníka v organizovaných zájezdech lze

⁴ Typ kongresového cestovního ruchu. Všechny zkratky jsou vysvětleny v seznamu zkratk.

považovat Thomase Cooka, který jako první organizovaný zájezd podnikl cestu v roce 1841 z Leicesteru do Loughboroughu. Novověk byl charakteristický rozvojem léčebného turismu. Především rozvoj lázeňských měst a s ním spojeného cestovního ruchu. V moderní době se rozmohly cesty do přímořských oblastí. Spojení lze hledat jednak s rozvojem dopravy a průmyslovým rozvojem, jednak s objevitelskými cestami. Díky nim měli lidé lepší přehled o světě a rozhodli se využívat neobvyklých destinací pro rekreační účely. V dnešní době je cestovní ruch nedílnou součástí volného času. Ať už se jedná o cestovní ruch motivovaný sportem, náboženstvím, rekreací, kulturními pohnutkami, či něčím dalším. (Půtová, 2019)

Cestovní ruch je pojem, který pod sebou má řadu disciplín. Nejdříve se pojem definuje. Cestovní ruch je pohyb lidí na místa, kde se normálně nepohybují (buď do cizích zemí, nebo po své vlastní zemi), za soukromými, obchodními, nebo profesionálními zájmy. Obvykle na dobu kratší než jeden rok. Tito lidé se označují jako návštěvníci a mohou to být turisté/výletníci, rezidenti/nerezidenti. Cestovní ruch pak zahrnuje jejich aktivity, které na těchto místech vykonávají. (*Glossary of tourism terms / UNWTO*, b.r.) Tento i další pojmy týkající se cestovního ruchu se nachází na stránkách světové organizace turismu v sekci slovník. Světová organizace cestovního ruchu je jedna z největších organizací spadající pod OSN⁵. Je důležitým zdrojem dat, odborníků, propagace turismu.

Cestovní ruch je odvětví, které poskytuje komplexní služby v oblasti cestování a turistiky. Služby cestovního ruchu se dělí do dílčích sektorů – sektor ubytovacích služeb, sektor dopravy, sektor atrakce, sektor zprostředkovatelů a sektor organizace. (Rygllová et al., 2011)

3.1.1 Formy cestovního ruchu

Formy vycházejí z potřeb účastníků cestovního ruchu. Dělí se na základní a specifické. Mezi základní formy cestovního ruchu patří rekreační, kulturně-poznávací, sportovně-turistický, léčebný a lázeňský. Každá forma cestovního ruchu má svá specifika, která se snadno dají vyvodit podle názvu formy. Například kulturně-poznávací cestovní ruch se zaměřuje na poznání kultury, historie a tradic. Specifické formy cestovního ruchu se zaměřují na neobvyklé potřeby účastníků cestovního ruchu. Může jít například o

⁵ Organizace spojených národů. Všechny zkratky jsou vysvětleny v seznamu zkratk.

gastronomický cestovní ruch, náboženský, agroturistiku. Specifické formy cestovního ruchu se vyvíjejí spolu se současnými trendy, neustále přibývají nové formy. (Ryglová et al., 2011)

3.1.2 Druhy cestovního ruchu

Cestovní ruch má hned několik druhů a jsou dány místem čerpání služeb, ale i jinými charakteristikami. Rozlišuje se domácí cestovní ruch (cestování uvnitř vlastní země), zahraniční cestovní ruch (cestuji mimo vlastní zem). Zahraniční cestovní ruch lze dále dělit na aktivní (incoming) a pasivní (outgoing). Dále existuje tranzitní cestovní ruch (cestující pouze projíždí destinací do jiné cílové destinace). Cestovní ruch se také dělí na vnitřní, národní a mezinárodní. Při dělení tímto způsobem závisí na místě převažující realizace služeb, například národní cestovní ruch znamená domácí cestovní ruch plus pasivní cestovní ruch. (Ryglová et al., 2011)

Dalšími možnými druhy cestovního ruchu jsou cesty podle způsobu financování – volný a vázaný, podle délky pobytu – krátkodobý a dlouhodobý, podle způsobu organizace – organizovaný a neorganizovaný, podle počtu účastníků – individuální a kolektivní, podle ročního období – sezonní a mimosezonní, podle vlivu na životní a sociokulturní prostředí – tvrdý (měřítkem je zisk, „bezohledná“) a měkký (odpovědný, šetrný). (Ryglová et al., 2011)

3.1.3 Trh cestovního ruchu a jeho specifčnost

Trh cestovního ruchu se jako každý trh skládá ze stran nabídky a poptávky. Nabízené jsou zde služby ze strany cestovních kanceláří, leteckých společností, prohlídky památek aj. Poptávka je pak po nabízených službách, lokalitách, zážitcích aj. Způsobem poptávky a nabídky v cestovním ruchu je dáno, že má svá specifika. Není zde například většinou poptáváno hmotné zboží. Většinou jde o služby, které nejsou hmatatelné. Dalšími specifiky jsou sezonnost, mezinárodní charakter trhu, závislost na historických a přírodních podmínkách (výběr lokality), závislost na politické situaci (pokud v zemi není stabilní politická situace, není lokalita pro běžného turistu tolik atraktivní vzhledem k bezpečnosti), vysoký podíl lidské práce, výrazné ovlivnění přírodními faktory (počasí), či jinými faktory, které nejsou ekonomické povahy. (Ryglová et al., 2011)

3.2 Antropologie turismu

Antropologie turismu jako subdisciplína socio-kulturní antropologie, zkoumá antropologické aspekty turismu. Její pohled na turismus má ovšem přesah i do jiných disciplín jako například sociologie, filozofie, či historie. Základy tohoto oboru čerpali výzkumníci z teorií významných antropologů, sociologů, či filozofů. Jedná se například o Durkheima a jeho teorii o solidaritě společnosti a anomie (Durkheim, 2004); Simmelovu teorii urbanizace, která podporuje tvorbu neosobních vztahů, klíčovým aspektem ve tvorbě těchto vztahů jsou peníze a jejich směna (Simmel, 1997). Všechny tyto teorie souvisí s turismem a jeho vznikáním a zhuštěním v moderní době. Hlavním zájmem antropologie turismu je popis, analýza a následná interpretace fenoménu turismu, přičemž klíčové jsou zde sociální interakce ze strany turistů a hostitelů. Základy subdisciplíny antropologie turismu položil sociolog a antropolog Erik Cohen v 70. a 80. letech. Cohen definoval fenomén turismu a rozdělil ho do osmi kategorií – „*turismus jako komercializovaná pohostinnost, turismus jako demokratizované cestování, turismus jako moderní volnočasová aktivita, turismus jako moderní varianta tradičního poutnictví, turismus jako vyjádření základních kulturních témat, turismus jako proces akulturace, turismus jako typ etnických vztahů, turismus jako forma neokolonialismu*“ (Půtová, 2019)

Zkoumání v rámci antropologie turismu zahrnuje nejružnější procesy, motivace, hmotné i nehmotné stránky turismu. Zohledňuje se zde jak perspektiva turisty, tak perspektiva hostitele. O jednotlivých perspektivách v turismu se v rámci antropologie turismu hojně debatuje. O perspektivě turistů a jejich zážitcích se více autorka zmiňuje v podkapitole autenticity turismu. (Půtová, 2019)

3.2.1 Autenticita turismu

V dnešní přehlcené době, kdy všichni mají všechno, věci jsou kopiemi kopií, je zvláště časté, že turisté vyráží hledat jedinečné zážitky. Hledají „něco“, co doma v běžném životě nemají. Může to být místo, může to být rituál, lokální jídlo... V každém případě jde o původní místní věci, tradice. Tento typ autenticity je charakteristický hledáním původního, tradic a kultury. Pokud se turista účastní místního oběda ve vesnici, v jedné z místních rodin, lze to považovat za autentický zážitek. Letní školy na ČZU tento typ autentických zážitků nepochybně nabízí. Turista však vyráží hledat autenticitu s jistou představou, daným očekáváním. Jeho očekávání obvykle reflektují místní hostitelé. Může se tak časem stát, že

pro turistu autentické a jedinečné zážitky jsou pouze konstruktem vytvořeným pro turisty. Turisticky autentické zážitky jsou socio-kulturně konstruovány, dá se o nich vyjednávat a obchodovat s nimi, konstrukce je relativní. Turisté budou mít spíše romantickou představu o hrdinovi, který přežívá v džungli v Africe pomocí důvtipu a základního vybavení. Nebudou už ale chtít jet do Etiopie, sledovat umírající děti v Etiopii. Oboje by se dalo nazvat autentickým zážitkem. Autentické prožívání je založené na západních představách autenticity. (Půtová, 2019)

Autenticita také do velké míry závisí na turistovi samotném. Pro jednoho může být daná oblast a kultura autentická, ale pro dalšího už ne. Opět záleží na turistovi, jeho představách a očekávání. Představám a očekáváním účastníků turismu se práce věnuje i ve své praktické části. Autentické zážitky a „skutečné prožívání“ mohou být vyhledávány právě z důvodu toho, že dnešní doba je hektická přeplněná a člověk často váhá, zda opravdu žije a prožívá. V tomto smyslu lze autenticitu turismu považovat za hledání skutečných, pravdivých vztahů. Skutečné prožívání podle původních zvyků. Bez úzkostí z moderní doby. (Půtová, 2019)

Z vlastní zkušenosti autorky práce z letních škol bylo autentické jak zažívání a dočasné splývání s místní kulturou a společností, tak některé mezní situace, které donutí plno věcí přehodnotit. Výsledně mají pak dopad na další vývoj člověka. V Kyrgyzstánu měla autorka možnost bydlet v jurtech, jíst s místními podle jejich zvyků, u nich doma, jezdit na koních po pláních. Všechno byly autentické zážitky. V Nepálu se ale nastavil jiný druh autenticity. V Nepálu účastníci šplhali do Himalájí na vrcholek Annapurna Base Camp (4 130 m.n.m.). Při výšlapu si člověk vyzkouší jiný pocit autenticity. Účastníci jdou několik dnů v dešti, s pijavicemi, stále do schodů a dolů, a do schodů a dolů. Nemají si kde usušit věci. Začíná být řidší vzduch. Autentický zážitek z Nepálu je více o překonávání vlastních možností, učení se žít v nekomfortu, učení se pokoře a skromnosti. Dále učení se odlišně vnímat čas, jelikož se jde jen několik hodin denně a na nic jiného, než jestli se dojde v pořádku, se nemusí myslet. Nepálský zážitek byl proto velmi transformativní. Změnil mi pohled na plno věcí, posunul mé hranice a z těchto všech důvodů výše je jedinečný a autentický.

V přeneseném slova smyslu by se dalo říct, že turista hledá smysl života. Hledá ho právě skrze tyto autentické zážitky. Jak je zmíněno výše na příkladu autorky práce, některé zážitky mohou mít transformační charakter a nejen, že je zážitek užít, také se z něj odnese

něco navíc. Může se dokonce stát, že se kompletně přehodnotí náhled na život. Cestování může poskytnout fyzické, psychologické, kognitivní, duchovní zkušenosti, které mohou změnit předpoklady, očekávání, světonázory a základní struktury osobnosti člověka. Cestování také může pomoci lépe pochopit rozdílné kultury, společnosti. Utvoří se tak komplexnější a ucelenější názor na svět. (Reisinger, 2015)

3.2.2 Přidaná hodnota jako ukazatel turistického zážitku

Turismus a turistické zážitky nejsou specifickými jen v době kdy se odehrávají. Mnohem více o nich vypovídá to, co si z nich zapamatuje účastník i po několika letech. Přidaná hodnota jako koncept v turismu vychází z teorie hodnotového řetězce Portera (1985). Hodnota je zde definována jako výsledek poměrů výnosů a nákladů, ale také jako interakce mezi turistou a místními (ať už jsou to firmy, či jedinci). Výsledná hodnota se skládá z mnoha malých částí. Může jít o špatnou zkušenost s taxikářem, nebo naopak příjemné jednání prodavačky v supermarketu. Celkový dojem a přidanou hodnotu tak tvoří řetězec menších událostí. (Prebensen et al., 2018)

Dále lze přidanou hodnotu jako součást turistického zážitku nahlížet v souvislosti s celkovým wellbeingem a životní spokojeností jedince. Autentické zážitky a jedinečné turistické zkušenosti mohou účastníka ovlivnit na zbytek života. Prožité věci v jiné zemi mohou mít dopad na to, jak vnímá svět a věci v něm. Přidaná hodnota turismu proto nejsou jen suvenýry a fotky na sociálních sítích. „Pokud jsem měl možnost zažít něco neobvyklého, co mě posune jak fyzicky, tak psychicky“, většinou to ovlivní, jak nad věcmi účastník přemýšlí. Vlastní pohled na život. Turismus tuto vlastnost nepochybně má. Přidaná hodnota jako ukazatel turistického zážitku je důležitým měřítkem, kterému se věnuje i ve praktická část práce. (Prebensen et al., 2018)

3.3 Udržitelný turismus

Udržitelný turismus je turismus, který je prováděn v souladu s udržitelným rozvojem. Udržitelný turismus má za cíl směřovat společenské systémy a chování blíže k udržitelnému rozvoji. V posledních letech, kdy si je lidstvo více vědomo následků klimatické krize, jeho význam značně stoupl. Tento typ turismu se snaží jednat v souladu s cíli udržitelného rozvoje OSN. Cestovat udržitelně tedy znamená neúčastnit se masového turismu, nepoškozovat lokální ekosystémy a přírodu. Může také znamenat, že se místo krátké cesty

letadlem se rozhodnutí změnil na cestu vlakem. Udržitelnému rozvoji, jeho historii a udržitelných cílech OSN je více v následující podkapitole. (Bramwell et al., 2017)

3.3.1 Udržitelný rozvoj a jeho historie

O udržitelném rozvoji se začalo více mluvit v 90. letech. Tehdy k tomu většinová společnost přistupovala skepticky, přestože řada odborníků již v té době upozorňovala na ohřívání planety, či jiné ekologické katastrofy, které můžou hrozit. Od té doby do současnosti nastal posun. V dnešní době většina lidí bere na vědomí klimatickou krizi, které čelí, stejně jako ostatní problémy (plasty v oceánech, období sucha, rozsáhlé požáry, zvyšování hladin oceánů...). Vzhledem k závažnosti situace s klimatickou krizí se řada odborníků a politiků setkala na summitu v roce 2015. Na tomto summitu se formovali cíle udržitelného rozvoje, které schválilo valné shromáždění OSN. (*United Nations Sustainable Development Summit 2015: Sustainable Development Knowledge Platform*, b.r.)

Tomuto summitu předcházelo několik dalších odborných konferencí. Například Stockholmská konference u roku 1972. Byla přelomová právě proto, že donutila zástupce jednotlivých zemí zamyslet se nad situací v níž se lidstvo nachází. Díky Stockholmské konferenci se v řadě zemí začali zavádět instituce, které měli na starost ochranu životního prostředí. Začali se tedy řešit koncové následky neekologického jednání. (Moldan, 2018)

Hlavním rozkolem v problematice udržitelného rozvoje je spor mezi ochranou prostředí a hospodářským růstem. Tento spor přetrvává dodnes. Díky řadě nástrojů, které OSN, či jiné instituce zabývající se udržitelným rozvojem, zavedlo, se situace vyvíjí o trochu lépe. OSN například zavedlo v roce 1983 Světovou komisi pro životní prostředí a rozvoj. Komise měla přinést odpověď na otázku hospodářský růst vs. Ochrana prostředí. Zabývala se zejména mezemi růstu. Komise vydala roku 1987 závěrečnou zprávu po názvem „*Naše společná budoucnost*“ Klíčový význam této zprávy byl v nadnesení udržitelného rozvoje jako odpovědi na spor mezi hospodářským rozvojem a ochranou životního prostředí. (Commission on Environment, b.r.)

Dalším summitem byl Summit Země, který se konal v Rio de Janeiro v roce 1992. V rámci této konference byla zpracována „*Agenda 21*“. Jedná se o akční plán, který má 40 kapitol. V rámci plánu je blíže rozpracováno, co udržitelný rozvoj znamená pro jednotlivé oblasti lidského života. (*THE 17 GOALS / Sustainable Development*, b.r.)

Rozvojové cíle tisíciletí OSN jsou dalším mezníkem v historii udržitelného rozvoje. Byli předchůdcem současných cílů udržitelného rozvoje. Cíle tisíciletí měli také směřovat

k ochraně životního prostředí, či jiných oblastí lidské společnosti (například snížení chudoby ve světě, boj proti nemocem, nebo diskriminaci žen). Šlo o dosud největší setkání světových lídrů. Cíle byly měřitelné a časově vázané. Cíle měly být splněny v roce 2015. (Moldan, 2018)

Konference Rio+20, která se konala v roce 2012, měla za cíl dohodnout „zelenou“ světovou ekonomiku. Dále pak čistou energii, kvalitní pracovní místa, udržitelné a spravedlivé užívání zdrojů. Těchto cílů se mělo dosáhnout řadou opatření. Významným krokem této konference bylo také navržení „Cílů udržitelného rozvoje“ a jejich zpracování. (Moldan, 2018)

Konečně roku 2015 se sešla valná hromada OSN, aby odsouhlasila Udržitelné cíle OSN. Je jich 17, plus dalších 169 podcílů. Shromáždění se účastnilo 150 prezidentů, předsedů vlád, nebo jiných významných představitelů jednotlivých zemí. Vytvořila se nová agenda. „Agenda 2030“, která má být splněna do roku 2030. Cíle jsou přesným návodem k udržitelnému rozvoji a jsou platné univerzálně po celém světě. Seznam jednotlivých cílů můžete vidět na obrázku níže. (Moldan, 2018)

Obrázek 1: Udržitelné cíle OSN

Zdroj: (Cíle udržitelného rozvoje (SDGs) - OSN Česká Republika, b.r.)

OSN vydává pravidelnou zprávu o progresu v oblasti udržitelného rozvoje a plnění jednotlivých cílů. Zpráva se jmenuje „*SDG Progress Report*“ a je dohledatelná na stránkách OSN. (*THE 17 GOALS / Sustainable Development*, b.r.)

Pařížská dohoda o klimatu byla uzavřena v prosinci roku 2015 v Paříži. Navazovala na udržitelné cíle OSN. Pařížská dohoda se zavazuje udržet globální oteplování planety do 2 stupňů celsia v porovnání s předindustriální dobou. Dohodu mají za úkol plnit státy, které se pařížské konference účastnily. Účastnilo se 196 států. Každý z nich by měl dohlížet na emise skleníkových plynů. Zároveň by státy měly implementovat pravidla, která povedou k jejich snižování. Další povinností států je například uzpůsobit životní prostředí pro lidi při narůstající teplotě planety. Pařížská dohoda nám také nabízí finanční, technické zázemí, také budování kapacit pro země, které to potřebují. (*The Paris Agreement / UNFCCC*, b.r.)

IPCC⁶ je označení pro mezivládní panel pro klimatickou změnu spadající pod OSN. Vznikla v roce 1988. V současné době má 195 členů a je mezi nimi i Česko. (*List of IPCC Member Countries (195)*, b.r.) Shromažďuje vědecké poznatky o klimatických změnách. Informuje o dopadech klimatických změn, možných budoucích rizicích. Pomáhá upozornit na možnosti adaptace a snižování dopadů klimatických změn. Zprávy vydané IPCC jsou podkladem pro některá vyjednávání v rámci udržitelného rozvoje. (*IPCC — Intergovernmental Panel on Climate Change*, b.r.)

3.4 Kongresový cestovní ruch

Stejně jako se dají najít počátky cestovního ruchu, lze dohledat i počátky kongresového cestovního ruchu. Jeho počátky lze nalézt v 17. století, kdy začínají být uskutečňovány kongresy – např. Římský, či Vídeňský. Kongresový cestovní ruch se velmi rozmohl během průmyslové revoluce. Potřeba po setkávání a výměně informací značně vzrostla. S počátkem kongresového cestovního ruchu se také pojí organizace světových výstav jako například v Londýně v Křišťálovém paláci, či v Paříži, kde jedna z výstav byla spojena se stavbou Eiffelovi věže. (Orieška, 2004)

Kongresový cestovní ruch, jak napovídá jeho název, je rámcový název pro odvětví, které pořádá akce jako jsou kongresy, konference, veletrhy, výstavy, ale i menší události

⁶ Mezivládní panel pro klimatickou změnu při OSN. Všechny zkratky jsou vysvětleny v seznamu zkratk.

jako semináře, symposia. Dohromady jsou tyto akce významnou součástí cestovního ruchu u nás i v zahraničí.

Od počátků kongresového cestovního ruchu se toto odvětví hodně rozvinulo. V dnešní době je nedílnou součástí cestovního ruchu. Naše doba informačního věku a globalizace hojně užívá tohoto typu turismu. Ať už se jedná o pracovní pobyty pro zaměstnance, kongresy na dané odborné téma, či veletrhy různých příležitostí. (Orieška, 2004)

3.4.1 Funkce kongresového cestovního ruchu

Kongresový cestovní ruch plní hned několik funkcí – vědecko-informační, kulturně-poznávací, ekonomickou a faktor regionálního rozvoje. V práci se postupně popíše každá z funkcí kongresového cestovního ruchu.

Vědecko-informační funkce slouží odborníkům z různých odvětví. Umožňuje jim setkávat se a vyměňovat si informace, poznatky, či zkušenosti. Pomáhá také při tvorbě kontaktů, nebo navazování nových spoluprací. (Orieška, 2004)

Kulturně-poznávací funkce je pro účastníky kongresového cestovního ruchu příležitostí poznat místní region, zemi, ve které se akce kongresového cestovního ruchu koná. Účastníci díky této funkci mohou poznat kulturu, historii a tradice daného místa. Mohou se také účastnit kulturních akcí jako například divadelního představení, hudebního vystoupení, gastronomických akcí aj. (Orieška, 2004)

Ekonomická funkce znamená ekonomický přínos kongresových akcí pro dané místo/region. Ekonomický přínos je zřejmý a má to hned několik důvodů. Účastníci kongresového cestovního ruchu jsou většinou vzdělaní lidé, střední až vyšší sociální třídy. Mají také cestu často proplacenou od zaměstnavatele. Z těchto důvodů si mohou dovolit utracet více peněz než běžný turista. Jejich výdaje za jednu cestu ovlivní místní ekonomiku více než výdaje běžného turistu. Výdaje účastníků kongresových akcí se skládají z přímých (nákupy ubytování, jídla, suvenýrů...) a nepřímých (služby) výdajů. (Orieška, 2004)

Faktor regionálního rozvoje je důležitá funkce, kterou kongresové akce plní. Na kongresových akcích se podílí nejrůznější podnikatelské a nepodnikatelské subjekty (město, obec, ubytovací, stravovací, zprostředkovatelské, reklamní podniky). Kongresové akce tedy zvyšují zaměstnanost v daném místě a dávají vzniknout novým pracovním příležitostem, které by jinak nevznikly. Regionální rozvoj ovlivňuje ekonomickou situaci místa, a navíc je kongresová akce klíčová v tom, jaký si o daném místě její účastníci udělají představu.

Znamená to, že kongresové akce utváří pro její účastníky určitý obraz dané lokality. (Orieška, 2004)

3.4.2 Trh kongresového cestovního ruchu

Trh kongresového cestovního ruchu je jako každý jiný trh tvořen poptávkou a nabídkou. Poptávka je zde zejména po komplexu služeb kongresového cestovního ruchu, nebo také po zboží, které je zapotřebí pro přípravu a realizaci kongresových akcí. Poptávka se dá dále rozdělit na poptávku účastníků kongresových akcí a poptávku organizátorů/pořadatelů kongresových akcí. Nabídka se pak týká jak organizátorů kongresových akcí, tak dodavatelů zboží, či služeb pro kongresové akce. Kongresové akce jsou většinou pořádány profesionály. Firmy/ podnikatelé organizující kongresové akce se označují jako profesionální organizátoři kongresů (PCO⁷). PCO jsou schopni klientovi zařídit termín akce, propagaci, časový harmonogram akce a rozpočet akce. Dodržení rozpočtu je jedním z hlavních úkolů PCO. (Orieška, 2004)

3.4.3 Mezinárodní organizace zabývající se kongresovým cestovním ruchem

Existuje řada mezinárodních organizací, která se zabývá kongresovým cestovním ruchem. Organizace přispívají k rozvoji a zlepšování kongresového cestovního ruchu na mezinárodní úrovni. Umožňují lepší spolupráci.

Seznam veškerých organizací je možné najít na stránkách Unie mezinárodních organizací (UIA⁸). UIA má sídlo v Bruselu a vznikla roku 1907. UIA je nevládní, nezisková a apolitická. Mezi nejvýraznější aktivity UIA patří vydávání ročenky mezinárodních organizací, mezinárodní kongresový kalendář, statistiky mezinárodních setkávání. (*UIA / Union of International Associations*, b.r.)

Další mezinárodní organizací je United Nations World Tourism Organization (UNWTO⁹). Organizace spadá pod OSN, je agenturou OSN. UNWTO je zodpovědná za podporu udržitelného, všeobecně dostupného a zodpovědného turismu. Jako jedna z hlavních organizací v oboru se UNWTO snaží propagovat turismus jako hnací motor ekonomického růstu, inkluzivního rozvoje a udržitelnosti v oblasti životního prostředí.

⁷ Profesionální organizátoři kongresů. Všechny zkratky jsou vysvětleny v seznamu zkratk.

⁸ Unie mezinárodních organizací. Všechny zkratky jsou vysvětleny v seznamu zkratk.

⁹ Světová organizace turismu při OSN. Všechny zkratky jsou vysvětleny v seznamu zkratk.

Nabízí pomoc s vedením a podporu pro sektor turismu, zároveň se snaží zlepšovat know-how a politiky (či pravidla) v turismu v mezinárodním prostoru. (*About Us / UNWTO*, b.r.)

Mezi priority UNWTO spadá zasazení turismu do globální agendy, propagace udržitelného rozvoje v turismu, podpora znalostí, vzdělávání a zvyšování kapacit, zlepšování konkurenceschopnosti v turismu, podporuje přínos turismu ke snižování chudoby a rozvoji, vytváření nových partnerství (spoluprací). Struktura UNWTO sestává z členů, orgánů a sekretariátu. V této mezivládní organizaci je 160 členských států, 6 přidružených členů a 2 pozorovatelé, dále přes 500 partnerských členů. Orgány se skládají z valného shromáždění, jakož nejvyššího orgánu organizace. Dále má výkonnou radu a generálního tajemníka, kteří pomáhají s implementací rozhodnutí valného shromáždění. Sekretariát jako poslední část struktury organizace se nachází v Madridu ve Španělsku, slouží jako centrála UNWTO. Sekretariát je veden generálním tajemníkem. Sekretariát má několik oddělení podle problematiky, kterou se zabývá. Nachází se zde například oddělení pro udržitelný rozvoj, trendy v turismu, krizový management... Oddělení Hedvábné stezky a technické spolupráce má projekty ve více než 100 zemích po celém světě. Sekretariát UNWTO má také regionální oddělení, které funguje jako spojka mezi UNWTO a 160 členskými státy. Regionální oddělení najdeme pro Afriku, severní a jižní Ameriku, Asii a Pacifik, Evropu, Blízký východ. Všech 500 partnerských členů má také svá oddělení. (*About Us / UNWTO*, b.r.)

ICCA¹⁰ je další organizací, celým názvem Mezinárodní asociace kongresů a konferencí (International Congress and Convention Association). Shromažďuje komunitu z celého světa a také je znalostním uzlem pro mezinárodní asociace v kongresovém průmyslu. Její založení bylo v roce 1963. ICCA je lídrem v mezinárodním setkávacím průmyslu. Asociace nabízí data, vzdělávání, business development, možnosti networkingu. ICCA pod sebou má nejzkušenější dodavatele v oboru, kteří zvládají zprostředkovat setkávání a jiné eventy. Má přes 1 100 členských společností a organizací v téměř 100 zemích po celém světě. ICCA má vlastní vizi a misi. Její vize je tvarování budoucnosti a hodnoty mezinárodních asociačních setkávání. Mise je stát se globální komunitou a vědomostním uzlem pro mezinárodní asociační setkávací průmysl. Chce vytvořit konkurenceschopnou výhodu a nové business příležitosti. Dále pak úspěšné výsledky pro asociační setkávání. (*About ICCA - ICCA*, b.r.)

¹⁰ Mezinárodní asociace kongresů a konvencí. Všechny zkratky jsou vysvětleny v seznamu zkratek

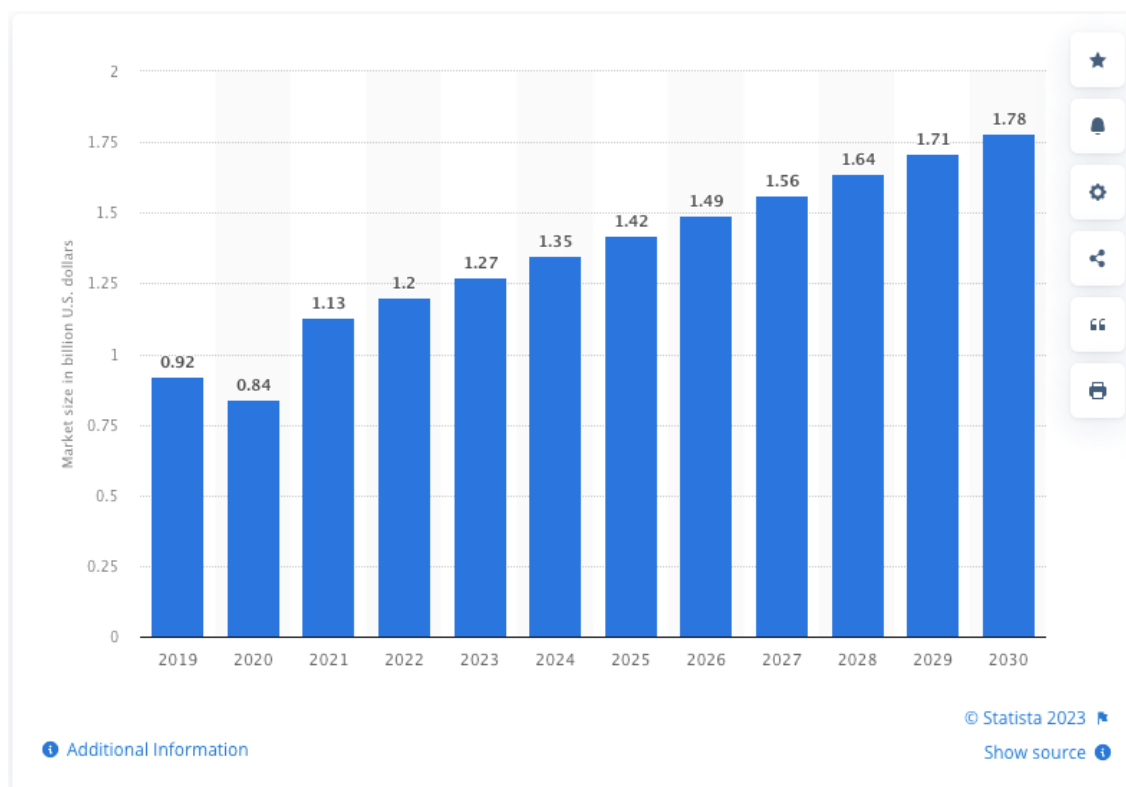
Mezinárodních organizací v kongresovém cestovním ruchu je jistě mnohem více. Mezi další význačné organizace patří například Evropská federace kongresových měst (EFCT), Mezinárodní výstavnická asociace (UFI), Mezinárodní asociace kongresových center (IACC)...(Lee & Chon, 2016)

3.4.4 MICE turismus

MICE turismus je zkratka pro turismus setkávání (meetings), motivačních pobytů (icentives), kongresů/konferencí (conventions/conferences) a výstav/akcí (exhibitions/events). Zkratka je složena čtyřmi počátečními písmeny, jinak se pro tento druh turismu také používá označení „*Meeting Industry (kongresový průmysl)*“ (Havel & Jánoška, 2008)

Důkazem toho, že jde o relevantní a narůstající druh turismu může být tržní hodnota tohoto odvětví. Graf 1 níže zobrazuje, jaká byla, je a jaká se předpokládá, že bude tržní hodnota MICE odvětví.

Graf 1: Tržní hodnota MICE odvětví

Zdroj: (Global MICE industry size 2030 / Statista, b.r.)

3.4.5 Akce kongresového cestovního ruchu

Kongresový cestovní ruch má několik typů akcí. Běžně se rozlišují podle jejich povahy. V nejširším slova smyslu lze rozlišit na tradiční a výstavní/veletržní kongresové akce. Mezi tradiční patří nejrůznější setkávání za daným účelem. Setkává se skupina lidí se stejnými, nebo podobnými zájmy. Buď si chtějí vyslechnout nové informace o dané věci, nebo se chtějí účastnit debaty, či přednést informace k danému tématu. (Orieška, 2004)

Setkání a schůze. Mezi setkání a schůze se řadí několik druhů setkávání. Obvykle se jedná o užší jasně definovaný okruh lidí. Může jít například o setkání v rámci firmy, nebo katedry na univerzitě. (Cuffy et al., 2020)

Symposium. Je tvořeno odborníky v oboru. Většinou se sejde menší počet lidí, kteří dané problematice rozumí do hloubky. Zajímají se o jednu danou problematiku v rámci jednoho symposia. Závěrem symposia by mělo být nalezení odpovědí na danou problematiku, nebo alespoň přiblížení se k řešení. (Orieška, 2004)

Seminář. Je kombinací přednášek a diskusí, při kterých pracuje užší skupina (do 50 osob). Seminář je vždy veden na dané téma, nebo okruh témat příbuzných. Jde o odborné kolektivní studium. Účastníci semináře by po jeho absolvování měli mít teoretické i praktické znalosti dané problematiky. (Orieška, 2004)

Kolokvium. Je rozpravou mezi dvěma či více účastníky. Má vedoucího diskuse. Zpravidla je vedeno na odborné téma. Objevuje se zejména na akademické půdě. Obě strany by měly být na kolokvium dobře připravené. Očekává se odborná schopnost vést diskusi, logické přemýšlení a jasné formulování argumentů. (Orieška, 2004)

Panelová diskuse. Jak název napovídá skládá se z panelu neboli shromáždění odborníků. Panel nejprve přednese úvodní diskusi na dané odborné téma. Postupně jsou pak přizváni i ostatní účastníci, aby participovali na diskusi. Diskutovat mohou jak s panelem, tak mezi sebou navzájem. Panelovou diskusi řídí zkušený lektor, který dává slovo jednotlivým účastníkům. Konec panelové diskuse je typický shrnutím závěrů jedním z členů panelu. (Orieška, 2004)

Incentivy. Jedná se o specifické zájezdy, typicky pro zaměstnance od zaměstnavatele. Tyto zájezdy mají za úkol motivovat zaměstnance. Motivace probíhá výměnou turistického zájezdu za lepší pracovní výkon. Z tohoto důvodu se tomuto typu kongresového cestovního ruchu také říká motivační, nebo stimulační cestovní ruch. Nejznámějším typem incentive je teambuilding. Některé firmy také využívají incentive cestovního ruchu pro navázání

lepších kontaktů s obchodními partnery. Může jít i o důkaz prestiže pro stranu obchodního partnera. Incentivy jsou běžné hlavně v USA, kde mají největší zastoupení. (Orieška, 2004)

Turismus tohoto typu má předem daný program a seznam účastníků. Program je většinou dělaný na míru svým účastníkům. Další z charakteristik incetiv je, že se jedná o typ zážitku, který by si zaměstnanec pravděpodobně sám nemohl dovolit. Pro firmy to naopak problém není, jelikož si výdaje za zájezd mohou uvést mezi odčitatelné daňové položky. (Ryglová et al., 2011)

Kongresy. Jsou většinou mezinárodního charakteru a jde v nich o výměnu poznatků z oblasti politiky, ekonomiky, společenských věd, vědy... Jsou odborné povahy, účastní se jich typicky větší množství účastníků, mají formální charakter. Účastníci jsou obvykle významné osoby. Kongresy se odehrávají v plénech, či sekcích. (Orieška, 2004)

Konference. Má také danou odbornou problematiku, ke které se vyjadřují její účastníci. Dala by se popsat jako větší porada. Průběh konferencí je podobný jako u kongresů. Konferencí se obvykle účastní do 300 osob. Závěrem konference je protokol, nebo usnesení. Podepsané usnesení z konference je závazným dokumentem. Pro konference se také někdy používá označení fórum. (Orieška, 2004)

Výstavy a veletrhy. Akce jsou specifické vystavováním produktů, či prezentací služeb, technologií. Mezi výstavní a veletržní akce řadíme i komerční prezentace, či workshopy.

Výstava. Jedná se obvykle o vystavení exponátů za účelem jejich propagace, či představení. Snaží se prezentovat nabídku, není ale komerční. Jejím cílem není prodej produktů. Má spíše informativní charakter. (Orieška, 2004)

Veletrh. Je paralelou na tržiště. Rozsahově větší než výstava. Je komerční povahy. Veletrhy mohou být mezinárodní. Během veletrhů se navazují obchodní kontakty, či přímo smlouvy. Mohou sloužit jako dobré networkingové akce.

Workshop. Běžně je spojením teoretických znalostí a možnosti si je prakticky vyzkoušet. Může být součástí veletrhů. Účastník má možnost dané téma poznat interaktivní cestou. (Orieška, 2004)

3.4.6 Organizace letní školy – vysvětlení pomocí schématu organizace kongresových akcí

Kongresové akce mají jednotlivé kroky, které musí proběhnout, aby se akce mohla úspěšně konat. Dané kroky pro přípravu a průběh kongresových akcí jsou užity při vysvětlování organizace letních škol. Půjde pouze o krátké schematické popsání. Názorně

se tím ukáže, že letní školy spadají do kongresového cestovního ruchu svým charakterem. Jednotlivé kroky organizace kongresových akcí s popisem organizace letních škol:

- Objednání – Letní škola je uspořádána na popud organizátorů. Většinou jde o dohodu mezi partnerskými univerzitami, nebo jiné spojení kontaktů ČZU a zahraničních univerzit.
- Plánování – Předtím než je jakákoliv letní škola uskutečněná, probíhá plánování. Organizátor za ČZU spolu s organizátorem za danou zemi (do které se vyjíždí) dohadují program a plán akce. Dohadují ale i počet studentů. Tato fáze plánování je většinou rok, nebo déle před vyjetím na první letní školu.
- Propagace a reklama – Letní škola je běžně propagována na webových stránkách ČZU, sociálních sítích, či formou letáků rozvěšených po škole.
- Zpracování plánu programu – V tomto kroku už se přesněji a konkrétněji zpracovává program letní školy. Můžou se vytisknout brožury k letním školám, nebo jiné materiály.
- Přípravné činnosti pro kongresové akce – místo, škola, program, časový plán, doprava, ubytování, jídlo, doplňkový program, kalkulace (kalkulace účastnického poplatku), tisk materiálů, propagace – Letní školy mají v tomto kroku plánování shodné kroky. Stejně jako je pro kongresovou akci zajistit všechny tyto služby, platí to i v případě letních škol. Zejména pak kalkulace ceny letní školy je důležitá, jelikož je potřeba ji předem sdělit účastníkům. Účastníci si letní školy hradí sami, zpětně dostávají příspěvky formou stipendií.
- Závěr akce, vyhodnocení – Po skončení letní školy se většinou pro její splnění musí napsat esej na téma týkající se letní školy. Mimo jiné je také obvyklé, že účastníci a organizátoři na konci letní školy koukají zpět, školu hodnotí a přidávají nápady, co by příště šlo jinak. (Orieška, 2004)

3.5 Kongresový cestovní ruch v rámci studia na vysokých školách

Na vysokých školách je běžnou praxí spojovat studium s nějakým typem kongresového cestovního ruchu. Ať už se jedná o semináře, kolokvia, kongresy, konference, výstavy či veletrhy. Využívat kongresového cestovního ruchu při studiu na vysokých školách je běžné i v zahraničí. Často se lze setkat i s mezinárodní konferencí na to, či ono odborné téma.

3.5.1 Veletrh pracovních příležitostí ČZU

Veletrh pracovních příležitostí je již tradiční událostí pořádanou na půdě ČZU. Veletrhy jsou ukázkou kongresového ruchu, který se dá spojit se studiem na vysokých školách. Je příležitostí pro setkávání studentů a zaměstnavatelů z nejrůznějších firem. Součástí veletrhu jsou přednášky soutěže, ale co je hlavní networking. Firmy, které se veletrhu účastní se vystavují a nabízí studentům možnost potkat se v neformálním prostředí. Někteří studenti tak mohou na veletrhu potkat svého budoucího zaměstnavatele. I pro firmy je výhodné se veletrhů účastnit. Kde jinde hledat mladé a aktivní zaměstnance než v řadách absolventů vysokých škol. (*Veletrh pracovních příležitostí PEF ČZU, b.r.*)

3.5.2 Výlet do Bruselu za účelem navštívit Evropské instituce

Výlet do Bruselu je také příkladem výjezdů, které se mohou na vysokých školách v rámci kongresového cestovního ruchu pořádat. Jeho cílem bylo poznat Evropské instituce, které mají sídlo v Bruselu. Studenti, kteří se zúčastnili navštívili Evropskou komisi, Evropský parlament, Evropský výbor regionů a další instituce. Během návštěvy jednotlivých institucí má pro studenty vždy zástupce instituce připravenou přednášku. Týká se většinou dané instituce, její historie, organizace, aktivit... Studenti mají také možnost potkat část stálého zastoupení ČR v Evropské unii.

Během výjezdu se také navštívuje partnerská univerzita *Gembleaux Agro-Biotech*, kde je opět možno vyslechnout připravené přednášky na odborná témata. (*Tradiční exkurze studentů PEF do Bruselu a institucí EU Aktuality - Provozně ekonomická fakulta ČZU v Praze, b.r.*)

Ze zkušenosti z autorky studií - měla možnost účastnit se veletrhu pracovních příležitostí na PEF ČZU (jako účastník i organizátor), seminářů na nejrůznější odborná témata, kolokvií jako součástí ústních zkoušek, výstav. Také se účastnila exkurze do Bruselu.

3.5.3 Letní školy na vysokých školách v ČR

Letní školy na veřejných vysokých školách v České republice probíhají. Obvykle se ovšem jedná o zcela jiný typ letních škol. Například některé fakulty Karlovy univerzity pořádají letní školy na dané odborné téma tady v Česku. Například Lékařská fakulta v Plzni pořádá letní školy na téma experimentální chirurgie. Letní škola však probíhá na území Čech. Mohou se jí účastnit čeští studenti, ale i studenti zahraniční. (*Letní školy UK 2022 - Univerzita Karlova, b.r.*)

Formát letních škol, jako se pořádají na ČZU se jinde v Česku neobjevuje. Letní školy sice pořádané občas jsou i do zahraničí, ale student si musí vše obstarat sám. Není pro něj proto tak snadné se letní školy zúčastnit. Má možnost stipendijního příspěvku na LŠ, ovšem škola oficiálně letní školy nepořádá, a tak si student musí poradit sám. Nabídky na letní školy mohou vypadat třeba takto:

„Rádi byste si po dobu letních prázdnin rozšířili své obzory a cestovali? Chcete poznat nové lidi z různých částí světa a naučit se něco nového? Potom jsou letní školy pro vás ta správná volba! Stačí si jen vybrat z rozsáhlé nabídky letních škol na webových stránkách níže a v případě zájmu o konkrétní výjezd kontaktovat zahraniční oddělení své fakulty!“ (*Mezinárodní spolupráce: Letní školy: Mezinárodní spolupráce, b.r.*) Tento inzerát je ze stránek Univerzity Palackého v Olomouci. Škola sice nabízí výběr letních škol, sama je ale neorganizuje.

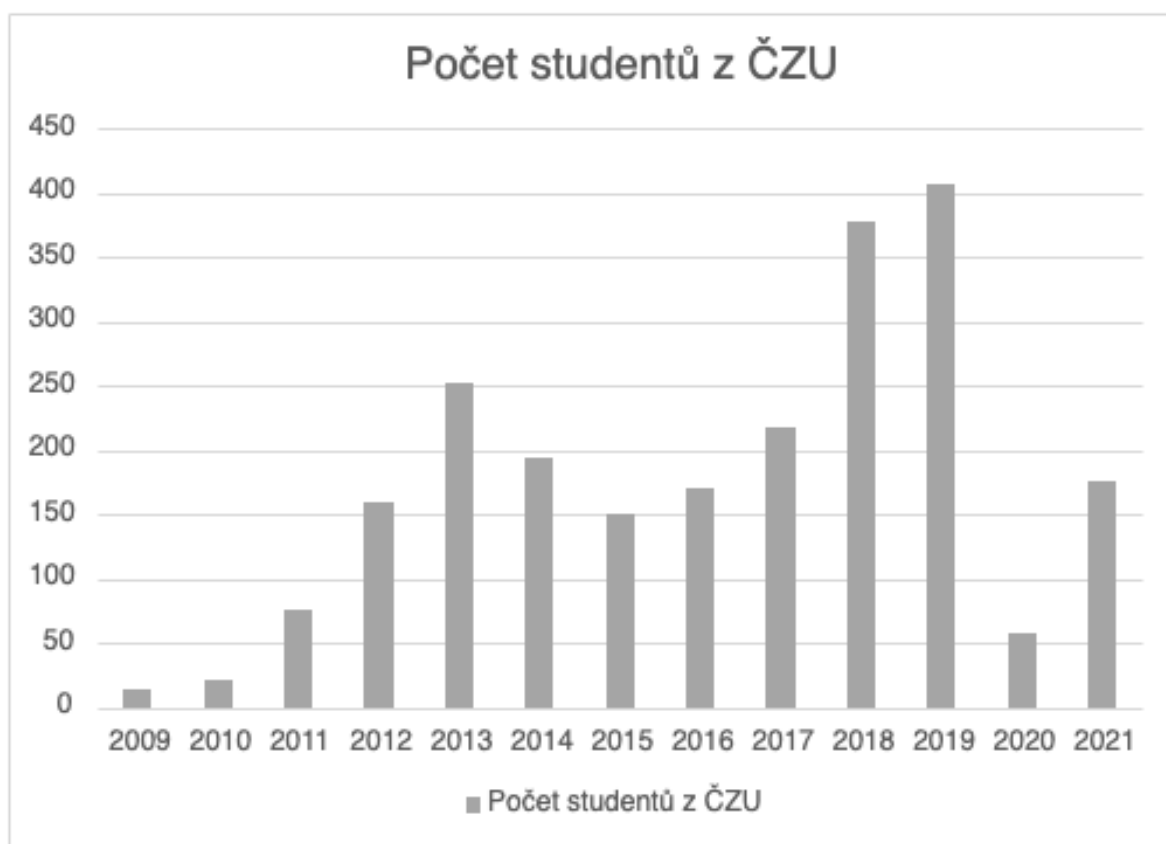
S podobnými výsledky se lze setkat při hledání na webových stránkách téměř všech největších univerzit po České republice. V rámci výzkumu byly prohlédnuty stránky Karlovy univerzity, Univerzity Palackého v Olomouci, Mendelovy univerzity v Brně, Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, Jihočeské univerzity, Univerzity v Pardubicích, Masarykovy univerzity, Univerzity v Hradci Králové, Západočeské univerzity, Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem.

3.6 Letní školy na ČZU jako specifický typ kongresového cestovního ruchu

Letní školy pořádané na ČZU mají nejbližší ke kongresovému cestovnímu ruchu. Na letní školy je nahlíženo jako na specifický typ kongresového cestovního ruchu. Kongresový cestovní ruch pomáhá zvýraznit organizační a ekonomickou stránku letních škol. Dále je využito teorií z antropologie turismu, autenticity turismu a udržitelného turismu. Letní škola je nahlížena i z antropologického hlediska, zaměření je především na autenticitu zážitků a jejich přesah.

Obecné informace k letním školám pořádaným na České zemědělské univerzitě lze dohledat ve výročních zprávách ČZU. Zjistí se z nich, kolik studentů bylo na kolika kurzech, ve kterém roce. Pomocí dat z výročních zpráv byl sestaven graf 2, který ukazuje narůstající popularitu tohoto typu turismu v letech (s výjimkou v době pandemie covidu-19). (*Česká zemědělská univerzita v Praze O ČZU - Oficiální dokumenty - Výroční zprávy, b.r.*)

Graf 2: Počet studentů ČZU na LŠ v letech

Zdroj: Vlastní zpracování z výročních zpráv ČZU

Pro roky 2022 a 2023 nejsou vydané výroční zprávy, proto v této práci nejsou oficiální data z těchto let. Z dat posbíraných pro účely této práce vyplývá, že se konaly letní školy. Pro rok 2022 jde o LŠ v Nepálu, Kyrgyzstánu, Guadeloupu, Indonésii. V roce 2023 se uskutečnila druhá letní škola v Jihoafrické republice. V roce 2021 bylo na ČZU uskutečněno 8 kurzů pro 176 studentů. Kurzy se uskutečnily v Turecku, Slovensku, Norsku, Bosně a Hercegovině, Švédsku (dvě letní školy), Itálii a Kyrgyzstánu. V roce 2020 se uskutečnily pouze 3 letní školy pro 57 studentů z důvodu pandemie covidu-19. Kurzy proběhly i přes stížené podmínky kvůli pandemii. Uskutečnili se na Slovensku, v Turecku a Chorvatsku. Uskutečnění kurzů i přes náročné podmínky naznačuje zájem studentů o tento typ výjezdu.

V roce 2019 bylo na 25 kurzech celkem 408 studentů. Poprvé se uskutečnila letní škola v Jihoafrické republice. Vyjelo se například do Nepálu, Kyrgyzstánu, Číny, Indonésie...V roce 2018 bylo na 20 kurzech 378 studentů. Poprvé se konala LŠ v Kyrgyzstánu. Vyjelo se také do Číny, Indonésie, Nepálu, Indie a Vietnamu. V roce 2017 se v rámci 15 kurzů letních škol účastnilo 218 studentů. Poprvé se konala LŠ v Nepálu. Jelo se například do Polska, Turecka, Slovenska, Nizozemí, Indonésie, Číny, USA, Kambodži, Vietnamu, Indie, Jižní Koreji. V roce 2016 odjelo na 14 kurzů 171 studentů. Poprvé se uskutečnila LŠ v USA. Další školy proběhly například v Indii, Číně a Vietnamu. V roce 2015 se v rámci 13 kurzů letních škol účastnilo 151 studentů. Poprvé proběhla letní škola v Gruzii. Dále šlo o tyto země - Polsko, Rusko, Indonésie, Čína, Turecko, Indie, Jižní Korea, Kambodža. V roce 2014 jelo na celkem 14 kurzů 194 studentů. Poprvé se konala letní škola v Číně. Roku 2013 bylo uspořádáno 18 kurzů pro 252 studentů. Poprvé se konaly letní školy v Indonésii, Indii, Turecku, Kambodže a Koreji. Dále například v Itálii, Mongolsku, Rumunsku a Irsku. Roku 2012 se uskutečnilo 9 letních škol, na které vyjelo 159 studentů. Letní školy byly například v Rusku, Bulharsku a Kanadě.

V roce 2011 vyjelo 75 studentů. Poprvé byl uskutečněný typ letní školy, kterému se práce věnuje v případové studii. Šlo o letní školu ve Vietnamu. Dále byly letní školy například v Řecku, Polsku, Dánsku a Peru. (*Česká zemědělská univerzita v Praze O ČZU - Oficiální dokumenty - Výroční zprávy*, b.r.)

Před rokem 2011 se letní školy jako jsou zmiňované v této práci na ČZU nekonaly. Musely však probíhat podobné programy například na Taiwanu, neboť právě jeden z respondentů tuto „letní školu“ v dotazníku zmiňuje.

4 Vlastní práce

Sběr dat ve vlastní práci je proveden pomocí dotazníkového šetření (celkem 70 dotazníků), na které navazují neformální rozhovory (4 – jeden za každou stranu organizačního týmu, plus jeden s účastníkem několika letních škol). Při sběru dat se také autorka stala zúčastněným pozorovatelem, jelikož se několika letních škol měla možnost sama účastnit. Diplomová práce má být koncipována jako případová studie. Zaměřuje se tedy na úzkou skupinu konkrétních letních škol pořádaných Českou zemědělskou univerzitou. Z tohoto důvodu je počet respondentů jasně daný a tím pádem i nižší.

4.1 Letní školy na ČZU

Letní školy na České zemědělské univerzitě jsou pořádané různými fakultami a je jich opravdu mnoho. Obvykle se jedná o dva až tři týdny, které jsou naplněny kulturním, vzdělávacím a sportovním programem. Studenti na ČZU zpravidla vyjíždějí do zahraničí. Některé fakulty také pořádají letní školy pro zahraniční studenty. Například studenti z USA pravidelně jezdí v letních měsících na ČZU. Mají vlastní program, který je složen z přednášek a kulturního programu. Studenti ČZU se mnou stali spoluorganizátory takovýchto letních škol.

Autorka sama měla možnost být součástí organizačního týmu pro letní školu ze San Diega. Šlo hlavně o vyzvednutí účastníků na letišti, pomoci při orientaci v kampusu, doprovod na kulturních exkurzích. Dále také být po ruce v případě, že by některý ze studentů potřeboval s něčím pomoc.

Česká zemědělská univerzita má několikaletou zkušenost s pořádáním letních škol. První letní škola formátu, který je v této práci diskutován se uskutečnila v roce 2011. Od té doby zájem o letní školy roste. Důkazem je graf 2 s počty studentů vyjíždějícími každý rok na LŠ. Výjimkou jsou roky, kdy probíhala pandemie covidu-19. Ovšem i v těchto letech se některé letní školy uskutečnily. Letní školy jsou pořádané ve spolupráci se zahraničními partnery univerzity. Může jít o evropské země, častěji se jedná o země mimo Evropu. V diplomové práci jsou získána data od účastníků z letních škol v Bulharsku, Číně, Guadeloupe, Indii, Indonésii, Jihoafrické republice, Jižní Koreji, Kyrgyzstánu, Nepálu, Peru,

Taiwanu, Turecku a Vietnamu. Zastoupení účastníků na každé z těchto letních škol můžete vidět na grafu 3 níže.

Graf 3: Počet účastníků v každé zemi

Zdroj: Vlastní zpracování z výsledků dotazníkového šetření

Z grafu je zřejmé, že nejvíce respondentů bylo získáno z letních škol v Kyrgyzstánu a Nepálu. Na tyto dvě letní školy se práce zaměřuje a jsou více popsány jako typický příklad letních škol na ČZU. Letní školy na ČZU jsou specifické svým průběhem. Jednak jsou mířené do zahraničí (většinou mimo Evropu, či obvyklá turisticky přehluštěná místa), dále v sobě kombinují vzdělávací, kulturně-poznávací a sportovní část programu. Právě tímto jsou specifické a těžko podobný program hledat na jiných školách. Kombinace programu dává účastníkům možnost se dozvědět o daném regionu z mnoha pohledů (ekonomický, politický, kulturní...). Zároveň dává prostor pro vlastní poznávání země, kontakt s místními lidmi a prožívání neobvyklých zážitků. Obě tyto hypotézy podporují odpovědi respondentů z dotazníků.

„Politickou situaci, způsob života, ekonomickou vyspělost země“

„Především kulturní a náboženský, uvědomění si jakého si omezení evropskou a křesťanskou kulturou“

„Mnohem větší nadhled nad zemí, než kdybych tam jela sama.“

„Kulturní rozdíly, geografická rozmanitost, celkově nové získané zkušenosti.“

„Kulturní šok, vzpomínky na celý život, pohostinnost organizátorů“

4.1.1 Výběrové řízení a propagace pro letní školy na Provozně ekonomické fakultě ČZU

Prvním krokem k úspěšnému vyjetí na letní školu je přihlášení se do výběrového řízení pro danou letní školu. Každá letní škola je většinou zveřejněna pomocí letáku, či příspěvku na sociálních sítích. Některé letní školy jsou propagované přímo na dané fakultě formou letáků na vývěsných plochách. Na letácích, či v příspěvcích na sociálních sítích je vždy upřesněné o jakou letní školu se jedná, od kdy do kdy se koná, jaký je přibližný program, kdy proběhne informační schůzka k LŠ, kontaktní osoba za organizátory. Letní škola je tak propagována dostatečně dopředu a můžeme se přihlásit do výběrového řízení.

Oldřich k propagaci LŠ: *Většinou vytiskneme několik letáků. Zároveň se nesnažím dělat nějakou masivní kampaň s letáky. Pár jich rozvěším po fakultě, aby lidé věděli, že bude informační schůzka. Dále letáky přidáváme na Instagram, většinou na rektorátní a pak také na ČZUgoAbroad¹¹. Také letáky přidáme na Facebook, ale ten dle mého názoru mezi mladými upadá. Na Facebooku to vidí šest lidí, kdežto na Instagramu 2000.*

Dále Oldřich zmiňuje, že nejlépe na propagaci funguje tzv. word of mouth. Někdo se účastní letní školy, po návratu to doporučí někomu dalšímu. Tímto způsobem se informace šíří dál a dál. Tohle za něj prý funguje nejlépe a většinou to pak i v průběhu letní školy funguje dobře, jelikož vyrazí podobně naladěni lidé.

¹¹ ČZUgoabroad je instagramová a facebooková stránka, která funguje při propagaci letních škol, programů Erasmus+, či jiných studentských mobilit.

Obrázek 2: Leták letní školy v Kyrgyzstánu

KYRGYZSTAN Summer School

“BUSINESS OPPORTUNITIES IN KYRGYZSTAN”

INFO MEETING 19 FEBRUARY 2020 AT 10:00

Classroom E115

Programme duration

13 July 2020 – 2 August 2020

(leaving Prague on 12 July 2020)

Highlights of the programme:

- **Scholarship** possibilities
- Courses at **American University of Central Asia** in Bishkek
- **Yurts** – Nomads culture
- Trekking in **Tian Shan** mountains
- Lake **Son Kul, Issyk Kul**
- Horse riding

Dr Oldřich Vylupek: vylupek@pef.czu.cz, D227, tel.:224382314
(20 placements only)

Zdroj: Facebookové stránky Studuj v zahraničí s PEF. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/irofem/photos/a.1461195043989014/2635189646589542/?type=3>

Při výběrovém řízení se postupuje následovně. Nejprve se napíše motivační dopis v anglickém jazyce (angličtina je většinou hlavním jazykem letní školy), životopis v angličtině. Po zaslání motivačního dopisu a životopisu organizátorovi za ČZU (např. Oldřich Vylupek), je zájemce pozván na ústní pohovor. Pohovor probíhá ve dvou až třech lidech a je vedený v anglickém jazyce. Většinou se jedná o vzájemné poznání, zjištění účastníkovo motivací, případně zkušeností (na LŠ v Nepálu se jde celkem náročný trek, je proto důležité ověřit si zkušenosti zájemců s vysokohorskou turistikou). Pohovor většinou trvá 10-15 minut. Několik dní po uskutečnění rozhovoru do emailu přijde informace o přijetí,

či nepřijetí na LŠ. V prvním případě přijde nabídka účastnit se LŠ, na kterou musí účastník odpovědět. Pokud odpoví, je přijat na letní školu a následují informační schůzky, které probíhají před odletem na letní školu. Pokud se na letní školu nedostane hned napoprvé, je možné, že je zařazen mezi náhradníky. V případě, že se někdo z účastníků LŠ nemůže z jakýchkoliv důvodů účastnit, je místo nabídnuto náhradníkovi. Obvyklý počet studentů na letní škole je mezi 15-20 studenty.

Oldřich k výběrovému řízení za ČZU: *Výběr studentů je dost komplikovaný, jelikož každá letní škola má svou kapacitu míst. Teď mluvím o letní škole v Kyrgyzstánu a Nepálu. Na každou z letních škol je kapacita 20 studentů. Výběr probíhá tak, že se snažím oslovit některé studenty, ale zároveň se nesnažím oslovovat úplně všechny z celé univerzity, protože, když se mi pak přihlásí 800 lidí, tak se s nimi snažím držet fér kontakt. Všem se jednotlivě věnovat, což je náročné projít 800 lidí. Zároveň moje zkušenost ze zahraničí je taková, že mladší studenti první ročníky bakalářů, druhé ročníky jsou divočejší a komplikovanější na to, aby jsme nějakým způsobem fungovali. Nevadí mi, když mám bakaláře, když je diverzita věková od bakalářů až po PhD., ale jsem radši, když jsou tam i starší studenti. Jsou rozumnější. Funguje to s nimi líp. Já se snažím oslovovat prváky na magistru, protože mezi prvákem a druhákem mají léto. Dává mi největší smysl oslovovat právě je. Druhák na magistru bude končit a už nebude studentem. My potřebujeme, aby v průběhu školy uchazeč, kdo jede s námi, byl registrovaný v nějakém studiu, v nějaké formě studia na ČZU. Následně mám informační schůzku. Tu jsem letos dělal kompletně online. Nikoho jsem nezval fyzicky do učebny. Udělal jsem dvě schůzky v intervalu po týdnu. Pak jsem chtěl, aby vyplnili formulář, pokud mají zájem. A ty, kteří vyplnili formulář, jsem pozval přímo na osobní pohovor a s každým chci mluvit osobně. Kdyby někdo byl v zahraničí, tak jsem neměl problém se s nimi spojit přes Teamsy, ale preferuji, aby přišli opravdu do kanceláře, protože mi ukážou svoji motivaci a mně se samozřejmě líp pracuje s lidmi, kteří opravdu chtějí jet. Takhle mi tu motivaci ukážou. Chci po nich životopis, motivační dopis v angličtině, protože oba programy mají oficiální jazyk angličtinu. Přijdou, já se s nimi bavím i v angličtině a hodnotím jejich akademickou motivaci, a řekneme i úroveň angličtiny. Ale neseťkal jsem se, že by dneska už někdo neměl komunikační úroveň angličtiny. Stačí, aby se nám neztratil, když zabloudí na nádraží, aby se dostal na hotel.“*

4.1.2 Příprava na výjezd na letní školu

Příprava před vyjetím na LŠ spočívá pro účastníky hlavně v účasti na informačních schůzkách. Na informačních schůzkách se postupně vyladí program, probírají se důležité informace týkající se LŠ (například zda je potřeba očkování a jaké, kolik si sebou vzít peněz a v jaké měně, nákup letenek...). Informační schůzky jsou dobrým základem pro úspěšné vyjetí na LŠ. Účastníci se trochu poznají, ujasní si blíže, co je a není potřeba. Navíc prochází všichni stejným procesem společně. Od počátečních informací, přes zajišťování vybavení, očkování, či jiných věcí, konečně k nákupu letenek a odletu. Pro organizátory mohou být informační schůzky také užitečné, blíže si ověří, s jakou skupinou lidí na výjezd pojedou.

Organizace letních škol probíhá skrze iniciátory. V případě Nepálu a Kyrgyzstánu jimi byl Oldřich Výlupek, spolu s dalšími lidmi. Společně přes partnerské univerzity a kontakty dali dohromady program letních škol. Letní školy mají jasně daný harmonogram, který se skládá z části výuky a části mimoškolního programu. Organizace letních škol zahrnuje oslovení místních podnikatelů a poskytovatelů služeb. Společně s univerzitou v zahraničí, místními podnikateli složí dohromady program. Účastníci letních škol předem vědí, kdy budou kam odlétat, kdo si je na místě vyzvedne a jaký bude program každý den letní školy. Více se o organizaci letních škol zmiňuje Oldřich při rozhovoru.

Oldřich k organizaci letních škol: *Letní škola v Nepálu byla poprvé organizována v roce 2017. Organizovala se s partnery, které Provozně ekonomická fakulta měla už 6 až 7 let. Přes studenty, kteří studovali na ČZU anglické obory. V Nepálu je pro studenty atraktivní někam na studia vyjet. Může to být k nám, do Japonska, Austrálie, kamkoliv. Přes absolventy na ČZU jsme prvně začali přemýšlet nad programem letních škol. Zástupci univerzity pravidelně jezdí do Nepálu. Máme tam partnerské vztahy, probíhají výměnné programy atd. Po vzoru letní školy z Číny se začala vymýšlet letní škola v Nepálu. To znamenalo začít kontaktovat univerzity, začít kontaktovat naše partnery, nalákat naše studenty na mimoškolní program v Nepálu. Škola i mimoškolní program. Výuka plus výlety do hor. Mimoškolní program se plánuje s partnery. Snaha byla mít balíček služeb při mimoškolních aktivitách, snídaně, oběd, doprava, ubytování mimo univerzitu. Složitosti nastali v organizaci s dopravou. Oldřich říká, že v Praze dopravu zajistí - objedná autobus. Když nepřijede, vyřeší situaci jinak. V Nepálu si tuhle situaci neumí představit. Z těchto důvodů chtěli využít služeb*

místních společností, které dávají výlety dohromady. Příprava letní školy v Nepálu trvala půl roku aktivní přípravy před prvním vyjetím. Rok předem se o programu začalo mluvit. V Kyrgyzstánu probíhala podobná organizace. Začalo se přes partnerské univerzity. Přes studentku z Kyrgyzstánu, která studovala v Praze. V momentě, kdy fungoval program s Nepálem napadlo Oldřicha toho využít a přes kyrgyzskou studentku zkusit vymyslet i program v Kyrgyzstánu. Oslovili se kontakty na univerzitě v Biškeku, také agentury na výlety. V roce 2018 se uskutečnila první letní škola v Kyrgyzstánu

4.1.3 Očekávání od letní školy

Výzkum se také zaměřuje na očekávání účastníků letních škol. Celkem 75,7 % účastníků uvedlo, že letní škola naprosto splnila jejich očekávání. Dalších 18,6 % uvedlo, že spíše splnila jejich očekávání. Jeden respondent uvedl, že ani nesplnila, ani splnila. Zbylé 4,3 % uvedli, že nesplnila očekávání. Tento výsledek ovšem také nemusí být myšlen negativně. Pouze ukazuje, že někteří respondenti od LŠ čekali něco jiného. Podrobněji je očekávání od letních škol rozebrané ve výsledcích práce.

V rámci očekávání od letních škol se také několikrát dostalo na doplňující odpovědi, které byly dobrovolné. Mnoho respondentů uvedlo, že očekávali, že poznají region, kam v rámci letní školy vyjeli. Čekali, že o něm budou mít větší přehled. Očekávání se týkala jak kulturního programu, tak i přírody, zvyků, náboženství... Někteří respondenti psali, že očekávání žádná neměli. Někteří dokonce zmínili, že jejich očekávání byla menší a letní škola jejich očekávání předčila.

Za jediný negativní prvek by mohlo být považováno, že několik respondentů zmínilo, že očekávalo méně výuky a více ostatního programu. Několik respondentů také mělo zkušenosti z několika letních škol, proto jejich očekávání vyplývala z dosavadních zkušeností. Několikrát se také objevilo očekávání seznámení s novými lidmi, případně lepší poznání lidí z univerzity.

„Poznat jinou kulturu, zažít dobrodružství a naučit se něco o rozdílné ekonomice.“

„Poznat zemi, nové lidi a kulturu země. Očekávání bylo naplněno.“

„Očekávala jsem méně výuky.“

„Skoro žádná očekávání jsem neměl.“

„Očekávala jsem, že poznám nové lidi z ČZU i ze zahraničí, poznám novou zemi a odnesu si plno zážitků“

Respondenti většinou očekávali dobrodružství, nebo zážitky. Nikdo z respondentů neuvedl, že očekává zažít něco nepříjemného. O fenoménu západního smýšlení, očekávání a autentických zážitcích se práce zmiňuje v teoretické části. Výsledky z praktické části jsou plně v souladu s teoretickými předpoklady. Turisté očekávali dobrodružství, nebo měli jiné romantické představy. Nikdo z respondentů neočekával, že bude na ulici přepaden. (Půtová, 2019)

Světlana k bezpečnosti v Kyrgyzstánu: *Studenti na letních školách jsou různí. Pokud jsou zodpovědní a starají se o sebe, je to skvělé. Samozřejmě jsou i skupinky, které začnou vymýšlet blbosti. Pokud nějaká taková skupinka je, vždy je upozorním, že jsme ve Střední Asii, a ne v Evropě, že je třeba si dávat větší pozor.*

Z této výpovědi vyplývá, že místní jsou si vědomi situace ve své zemi. Dbají na možná rizika a snaží se na ně připravit i nezkušeného turistu s romantickými představami. Z hlediska bezpečnosti je Kyrgyzstán stále jednou z bezpečnějších zemí. Nejvíce obav o bezpečnost měli studenti pravděpodobně na letní škole v Jihoafrické republice. Zde bylo nutno dodržovat určitá pravidla. Studenti do Afriky jeli s očekáváním, že bude potřeba hlídat si bezpečnost. „Být připraven“.

Autorka práce měla možnost se účastnit letní školy v Jihoafrické republice. Její popis bezpečnosti v zemi: *Je to zvláštní, prvně si přijdete, že ohromně vyčníváte. Přitom jsme začínali náš zážitek v Kapském městě, které má populaci celkem různorodou. Jsou zde lidé různých etnik. Žijí zde i přistěhovalci z Evropy, či potomci původních Evropanů, kteří kontinent měli pod nadvládou (např. Britové, nebo Holanďané). Přesto jsem si s sebou na letní školu nebrala téměř žádné šperky a celkově jsem se snažila vyhnout se cennostem. První dny jsem se pomalu bála i vytáhnout mobilní telefon. Postupně jsem zjistila, že se jedná opět jen o moje očekávání. V Kapském městě bylo relativně bezpečně pokud si člověk dával trochu pozor. Zbytek Jihoafrické republiky už byl trochu jiný. Severnější oblast okolo Johannesburgu byla osídlena lidmi, kteří často patřili do rodin s nižšími příjmy. Na ulici jste*

se stali jedinými bělochy široko daleko, bylo jasné, že jste turista. V některých částech mi bylo značně nepříjemně. Necítila jsem se dobře.

Rozdíl mezi očekáváním a finálním prožitkem. Dále se práce zabývá rozdílem mezi očekáváním a finálním prožitkem. Zde se objevuje několik skupin odpovědí. Prvně je zde skupina odpovědí „bez rozdílu“. Respondenti psali, že očekávání, která měli se naplnila a výsledný prožitek nebyl rozdílný od očekávání před cestou. Druhou skupinou jsou respondenti, kterým letní škola předčila očekávání. Tyto dvě skupiny jsou nejpočetnější. Dále je skupina respondentů, kteří byli spokojeni s LŠ tak, jak byla. Další skupinou byli respondenti, kteří měli nižší očekávání. Poslední skupinou jsou respondenti, pro které byla letní škola náročnější, očekávali od něčeho více, či pro ně finální prožitek byl velmi odlišný.

4.1.4 Průběh letní školy

Letní škola začíná příletem na místo konání. Účastníci se sejdou na letišti v dané destinaci. Obvykle se někteří z nich potkají už na letišti v Praze, pokud mají stejný let. Účastníci se setkají na lokálním letišti a jsou odvezeni do prvního ubytování. První večer bývá zvykem uspořádat uvítací ceremoniál. Může jít o večeři, nebo kulturní zábavu. Někdy je uvítací ceremoniál spojením obojího.

Dále probíhá standardní program letní školy, který je předem domluvený. Je kombinací výuky, kulturních exkurzí a turistiky/sportu. Prostor je také vymezen pro volný čas. Více k jednotlivým aspektům průběhu letní školy je vysvětleno níže.

Místa, která nám organizátoři ukazují. Výzkum se dále zabýval místy, která nám místní organizátoři primárně ukazují. Respondenti dostali výběr možností s tím, že mohli vybrat více položek. Výběr byl následovný – památky, kulturní místa (muzea, divadla, galerie...), příroda, zábavní parky, zemědělské produkce (výroba sýra, pálenek, pivovar, čokolády...), architektura, jiné. Účastníci letních škol uvedli na prvním místě přírodu (58 účastníků). Dále památky (57 účastníků), kulturní místa (42 účastníků), architekturu (26 účastníků), zemědělské produkty (24 účastníků), zábavní parky (4 účastníci). Následuje kategorie jiné. Mezi dalšími místy se objevilo například univerzitní prostředí, nebo prostory pro volnočasové setkávání.

Kulturní prvky. Výzkum se dále díval na to, jaké kulturní prvky organizátoři účastníkům prezentují. Opět šlo o výběr z možností, kde mohli respondenti vybrat více položek zároveň. Nejčastějším kulturním prvkem bylo jídlo (61 účastníků), následované životním stylem (51

účastníků), dále hudba (42 účastníků), tanec a způsob stolování (39 účastníků), náboženství (35 účastníků), festivaly (17 účastníků). Nakonec byly kulturní prvky reprezentované vždy jedním účastníkem, který je zmínil v odpovědi „jiné“. Jednalo se o jogu, přírodu, rukodělnou výrobu, nebo vše výše zmíněno.

Několik účastníků odpověď ohledně kulturních prvků rozvedlo více. Nejčastěji se objevovalo jídlo a kulturní prvky. Níže je několik konkrétních příkladů.

„Africké společenství má velmi rádo tanec a údernou hudbu, kterou nám ukázali, měli jsme možnost ochutnat jídlo od nejjzákladnějších potravin až po vyhlášené steaky.“

„Dostávalo se nám hlavně kulturně náboženských prvků a hory, které s náboženstvím jsou velmi spjaty“

„Měli jsme možnost navštívit osadu nomádů a taky typický městský příbytek. Oboje obsahovalo jak přírodu, tak stolování a jídlo. I třeba jaké mají zahrady a co pěstují.“

„Vietnam má bohatou historii, která utvářela mnoho památek a zvyků proto nás organizátoři brali na památky, do muzeí i divadla (pantomimické). Zároveň se velká část populace zabývá jídlem a vietnamská kuchyně je vyhlášená, tedy krom kurzu přípravy pokrmů jsme byli zasvěceni i do stolování o svátcích.“

Složení programu. Program letní školy se skládá z několika částí. Většinou se jedná o část hlavního a vedlejšího programu. Při zkoumání poměru jednotlivých částí programu byly zjištěny tyto výsledky. Program letní škol se skládá z výuky (65 účastníků), kulturního programu (57 účastníků), turistiky (56 účastníků), pěších výletů (53 účastníků), volného času (52 účastníků), památek (47 účastníků), denních výletů (na místní farmu, do výroby rumu, jiné zemědělské produkce...) (30 účastníků), sportů (20 účastníků), zábavních parků (3 účastníci). Dále také byla možnost „jiné“, kam účastníci podle potřeby doplnili další aktivity. Jednalo se například o návštěvu tureckých lázní.

Program celkově. Několik respondentů se blíže rozepsalo k programu letních škol. Opět je program rozdělen dle tematického řazení. Nejvíce respondentů zmínilo opět kulturní prvky v té, či oné podobě. Dále se objevilo hodně odpovědí s ekonomickou tematikou. Několik odpovědí se týkalo cestovního ruchu. Další odpovědi směřovali ke všeobecnému přehledu. Pár odpovědí se zmínilo o výuce a její podobě.

„Poznání kultury země, návštěva běžných rodin, přírodní památky“

„Ukázka místní kultury, jídla, příroda, venkov“

„Ekonomická situace země + země Střední Asie“

„Socioekonomické problémy krajiny a business plán na projekt v prostředí domácí ekonomiky“

„Všeobecný přehled o zemi“

Z ukázek odpovědí a jejich tematického řazení je zřejmé, že program je volen v závislosti na místní kultuře, přírodních zajímavostech, či různých exkurzích. Program se vždy váže na turistické možnosti země a její „nej“. Součástí programu je vždy výuka. Většinou se jedná o obecný přehled o zemi ze stran politiky, ekonomie, kultury, případně jazyka.

Přednášky a výuka. Práce se snažila zjistit, jaké oblasti výuky jsou na letních školách nejběžnější. Respondenti měli výběr z možností, mohli zvolit více možností zároveň. Možnosti byly následující – jazyky, politika, ekonomika, kulturní aspekty společnosti, geografie, zemědělství, náboženství, kultura, exaktní vědy, umění a „jiné“. Nejvíce se v odpovědích objevila ekonomika, následovaly kulturní aspekty společnosti, jazyky, kultura, politika, náboženství, geografie, zemědělství, umění, exaktní vědy. Mezi dalšími odpověďmi byli například odpovědi zmiňující výlety do výroben, s možností prakticky uchopit teoretické poznatky.

Výuka většinou probíhala každý den po několik dní. Její rozsah a zaměření se měnilo podle země, ve které účastníci byli. Stejně tak průběh výuky závisel na přístupu vyučujících. Několik respondentů výuku přirovnalo k výuce na ČZU. Pár respondentů uvedlo, že výuky bylo příliš na úkor ostatního programu.

„Každý den od 9:00-16:00, hodiny rozděleny po 2 hodinách, vždy s jiným lektorem.“

„Formou přednášek a prací na projektech.“

„Podobným způsobem jako u nás.“

„Vyučující předpokládají daleko větší přípravu na hodiny a byli velmi překvapeni naší nepřipraveností. Nesetkávají se s tím.“

Letní škola je zakončena formálním ceremoniálem, při kterém studenti obdrží diplom potvrzující splnění letní školy. Většinou se jedná o slavnostní večeri s kulturním programem (tanec, hudba). Vrcholem večera je pak předávání diplomů.

4.1.5 Podmínky pro úspěšné splnění letní školy

Každá letní škola má své podmínky pro úspěšné absolvování. Většinou se jedná o esej na téma spojené s letní školou (Nepál a Kyrgyzstán), která se zasílá na email organizátora nejpozději měsíc po skončení letní školy. Dále může jít o prezentace projektů. Například v Jihoafrické republice šlo o vymyšlení podnikání, které v zemi chybí a mělo by potenciál. Studenti jsou rozděleni do skupin a mají možnost na projektu pracovat po celou dobu letní školy. Poslední den školy svou prezentaci představují a jsou ohodnoceni. Samozřejmostí je také účast na přednáškách připravených partnerskými univerzitami.

4.1.6 Zpětný pohled na letní školy

Při pohledu zpět na letní školy většina účastníků uvádí pozitivní vzpomínky. Vzpomínají na letní školu s radostí. Po ruce mají několik vtipných situací, nebo zajímavých zážitků. Velmi zajímavé je, že i negativní zážitky, které je na cestách potkali, nemají na celkový vjem vliv. Většina respondentů uvedla, že i přes negativní zkušenost, se jim zážitek líbil a hodnotí ho pozitivně. Nikdo neuvedl, že by byl z průběhu letní školy zklamaný, nebo by litoval času stráveného na ní. Letní školy mají pro své účastníky nezpochybnitelný přesah, což potvrzují i výsledky výzkumu.

Přesah letní školy. V odpovědích dotazníkového šetření se nejčastěji objevovalo, že přesah pro účastníky byl v poznání místní kultury, způsobu života, povědomí o dané zemi. Další skupinou bylo obecné okouzlení zemí, přírodními krásami, pochopení fungování země. Třetí skupinou bylo uvědomění, že v Česku se máme velmi dobře v porovnání s některými zeměmi. Vyskytovala se i skupina respondentů, pro které bylo největším přesahem přátelství. Ať už to byla přátelství s místními, nebo ostatními účastníky LŠ. Menší skupinou pak byl přesah ohledně politické situace. Jednalo se o politickou situaci spojenou s válkou na Ukrajině (účastník LŠ v Kyrgyzstánu). Účastník měl po letní škole lepší vhléd do této situace, díky debatě s místními učiteli a ostatními lidmi. Druhý respondent, který zmiňoval politickou situaci, zmiňoval uvědomění si hodnot demokracie. Níže je uvedeno několik příkladů odpovědí za každou jmenovanou skupinu.

„Byl to hlavně zážitek poznat naprosto odlišnou kulturu, jiný způsob života a smýšlení.“

„Odnosl jsem si obrovské nadšení k Nepálu. Zjistil jsem, že místní lidé jsou velice milí a hodní. Ihned bych se vrátil zpět. Dále jsem si odnesl základy vědomosti o Nepálské ekonomice a kultuře.“

„Že by se o Kyrgyzstánu mělo více mluvit, protože je to krásná a zajímavá země, je tam rozhodně co vidět“

„Mnohem větší nadhled nad zemí, než kdybych tam jela sama.“

„Uvědomila jsem si, jak rozdílné životy někteří žijí. Měli bychom si vážit toho, co máme.“

„Ne všechny státy jsou natolik vyspělé jako ten náš.“

„Celkově zážitky a nové kamarády.“

„Uvědomění si hodnot demokracie a jakým způsobem může politika pozměnit styl výuky.“

(LŠ Nepál)¹²

Oldřichovo poznámka k přesahu letních škol pro organizátory: *Letní školy jsou vlastně něco, co dělám navíc a nemám to v popisu práce. Na druhou stranu to vede ke zpříjemnění pracovního prostředí, ale také vyšší pracovní spokojenost.*

Všechny tyto odpovědi úzce souvisí s regionem, který respondenti během výjezdu navštívili. Ať už se jedná o kulturní prvky, pochopení země, či změnu v myšlení. Program volený na letních školách ovlivní své účastníky. Mají větší přehled o regionu jako celku, zároveň i o některých charakteristikách dané země.

Ekonomický vliv letních škol. Oba místní organizátoři (Saran a Světlana) se shodli na tom, že letní škola má pozitivní ekonomický vliv na danou zemi (nebo její část). Oldřich situaci vnímal jinak a uvedl, že letní školy nemají až takový dosah, aby ovlivnili ekonomicky danou zemi. Je možno pozorovat rozdíl mezi jednotlivými vjemy místních a Čechů. Respondent Matěj (účastník letních škol) také uvedl, že si nemyslí, že letní školy mají vliv na ekonomickou stránku v dané zemi.

Světlany názor na ekonomický vliv letních škol na danou lokalitu: *Samozřejmě letní škola ovlivňuje ekonomiku. Například když studenti mají večeři v menší vesnici přímo u rodiny. Rodina za přípravu a pohoštění u nich doma během večeře dostane zaplaceno. To by se jinak*

¹² Poznámka autorky pro ujasnění, o který region se jedná.

nestalo. Dále pak studenti navštěvují lokální trhy, kde kupují suvenýry. Mimo to mohou také kupovat lokální produkty na výletech na místní farmy, či jiná místa.

Saranův pohled: Studenti dávají práci nejen nám a naší agentuře, ale také podnikům a podnikatelům v Nepálu. Ať už jde o ubytování v horských chatách, nákup suvenýrů, nebo lokálních produktů. Jen za nás máme několik průvodců do hor, portýrů, kteří nosí zavazadla do vysokých hor. Plno dalších lidí, kteří jsou na letní školu vázani a mají díky ní možnost výdělku.

Prezentace chování. Při otázce „*Jak místní organizátoři prezentovali chování ve své zemi?*“ Respondenti potvrzovali pravdivost tvrzení. Vždy měli danou vlastnost a tu mohli ohodnotit na čtyřstupňové škále odpovídá – neodpovídá. Jednotlivými vlastnostmi, které byli hodnoceny byla skromnost, pokora, otevřenost, introverze, kriminalita, náboženské založení, pohostinnost, citelná faleš, chamtivost, hrubost.

U posledních třech jmenovaných byla jasná převaha odpovědí neodpovídá. U pohostinnosti byla nadpoloviční shoda v tom, že odpovídá. Náboženské založení též odpovídalo, nebo spíše odpovídalo. U kriminality se výrazně projevila kategorie trochu odpovídá, což souvisí i s bezpečností v jednotlivých zemích. Přesto byla u kriminality nejvíce zastoupena odpověď neodpovídá. Introverze měla nejvíce odpovědí v kategorii trochu odpovídá. Otevřenost měla jasně nejvíce odpovědí v možnosti odpovídá. Pokora a skromnost také většinou odpovídali, nebo spíše odpovídali.

Z tohoto hodnocení vychází najevo, že místní prezentovali chování ve své zemi jako pohostinné, skromné a pokorné. Dále byli otevření. Kriminalita se lišila podle místa, kde se letní škola konala. Náboženské vyznání bylo zřetelným prvkem. Naopak citelná faleš, chamtivost a hrubost vůbec neodpovídali.

Světlo prezentace. S chováním v dané zemi také souvisí světlo, v jakém organizátoři svůj region prezentují. Zde se chtělo zjistit, jestli organizátoři prezentují svůj region realisticky, nebo ho vykreslují lépe, či hůře. Nabídka možností byla – vykreslovali ho lépe, než ve skutečnosti je; vychvalovali ho; chválili, ale poukazovali na chyby; poukazovali na chyby a chtěli by zlepšení; poukazovali na chyby a působili negativně. Z odpovědí vznikla ještě další odpověď – Přišlo mi, že zobrazovali takový, jaký byl.

Celkem 46 % lidí uvedlo možnost „*chválili, ale poukazovali na chyby*“. Další skupinou s 23 % byla odpověď „*poukazovali na chyby a chtěli by zlepšení*“. Následovala odpověď „*Vychvalovali ho*“ se 17 %. Odpověď „*Vykreslovali ho lépe, než ve skutečnosti je*“ získala 10 % hlasů. Nově vzniklá odpověď „*Přišlo mi, že zobrazovali takový, jaký byl.*“ měla 3 %. Pouze 1 % odpovědí bylo „*Poukazovali na chyby a působili negativně*“.

Autentické zážitky. Při pohledu zpět se také respondenti vyjadřovali o autentických zážitcích, které měli možnost prožít. Stejně jako bylo rozděleno očekávání do několika tematických skupin, autentické zážitky jsou odlišeny podobným způsobem. První skupinou jsou kulturní autentické zážitky. Je zjevné, že místo a region mají vliv na autentické zážitky a jejich povahu. Nejenže první skupinou byly kulturní autentické zážitky. Druhá skupina (podobně početná) se týkala lokálních specifik země. Mohlo jít o výpadky elektřiny, pijavice, dopravní možnosti v zemi, místní lidi, specifika spojená s podnebím, nebo nemoci při cestování. Další skupinou byly sportovní, nebo turistické zážitky. Většinou se vázaly na význačná místa v daném regionu, která byla turisty (ale i místními) vyhledávána. Následující skupinou byly zážitky spojené se školou. Mohlo jít o konkrétní naučené dovednosti (například umět se představit a poděkovat v korejském jazyce), nebo o přístup učitelů, případně o srovnání některých škol, které na místě účastníci navštívili. Méně početné byly zážitky, které souvisely s místními lidmi. Dále se objevily zážitky spojené s jídlem, zábavou, krajinou, továrenskou výrobou.

„Když jsme dali oblečení na vyprání do místní prádelny a oni nacvakli skrz trička atd lístek a na něj napsali jména. Když jsme jim příště řekli, že to jde většinou nacvaknout i na nějakou cedulku, která na oblečení je, tak stejně udělali do oblečení znovu díрку“¹³

„Přespání v nomádském táboře v jurtech na místě, kde jediná moderní technologie byl telefon bez signálu a vůz u prašné cesty.“¹⁴

„Velká Čínská zeď - její gigantnost, převýšení, až tam si člověk uvědomí, jaký div světa to opravdu je!“

¹³ Letní škola v Indonésii

¹⁴ Letní škola v Kyrgyzstánu

„Přerušování dodávek elektřiny, ze začátku to bylo něco neobvyklého, ale po pár dnech jsme se na to rychle aklimatizovali a nenechali jsme se tím rozhodit.“¹⁵

„Pocit, když se do mě poprvé zakousla pijavice a já nevěděl co mám dělat, jelikož jsou to slizké potvory, který umí doslova jen pít krev.“¹⁶

„Zaplatenie autobusu 14 euro, aby nás odviezol v MHD na hotel“

„Paní odhadem již babička, nesoucí pytel brambor vybraných z pole do velmi strmého kopce bez zadýchání.“

„Výstup z letištní haly v Hanoji, kde panovali tropické podmínky (veliká vlhkost vzduchu a teplota). Po ujití několika desítek metrů bylo tělo a věci zpocené. Představa 31 dní v tomto prostředí byla hrozná. Po ukončení LŠ to byl nejkrásnější měsíc plný zážitku v mém životě.“

„Vystoupaní do Annapurna Base Camp ve chvíli, kdy se odfoukly mraky a hory se nám po několika dnech ukázaly jako odměna.“¹⁷

„Zpáteční cesta ze sopky Soufriere, kdy jsme se ztratili v pralese. Bylo to náročné, ale určitě to hodnotím pozitivně. Nezapomenutelný zážitek.“¹⁸

„Street food (kobylky, hadi, štiři), kulturní památky, drinky pro “bílé” zdarma“¹⁹

„Když zastavil autobus, nikdo nevěděl, co se děje a po dotázání se hlavního průvodce, jsme dostali odpověď "něco se děje, ale nevím, co se děje"“

„Výuka místních dětí v odlehlé vesnici poblíž města Bhubaneswar v polorozpadlém domě, kde byla jen tabule.“²⁰

Stejně jako v odpovědích ohledně přesahu letních škol, jsou odpovědi ohledně autentických zážitků úzce spjaty s daným regionem a jeho specifiky. Odráží kulturní, sociální, nebo geografická specifika daného regionu. Zážitky mohou také reflektovat smýšlení lidí v daném regionu.

¹⁵ Letní škola v Jihoafrické republice

¹⁶ Letní škola v Nepálu

¹⁷ Letní škola v Nepálu

¹⁸ Letní škola na karibském ostrově Guadeloupe

¹⁹ Letní škola v Číně

²⁰ Letní škola v Indii

Vliv letní školy. Velmi zřetelná byla odpověď na otázku vlivu letní školy na další lidi. Jestli účastníci letních škol svou zkušeností ovlivnili někoho dalšího. Celkem 57 respondentů uvedlo, že ano. Zbýlých 13 uvedlo, že neví. Nikdo z respondentů neuvedl zápornou odpověď.

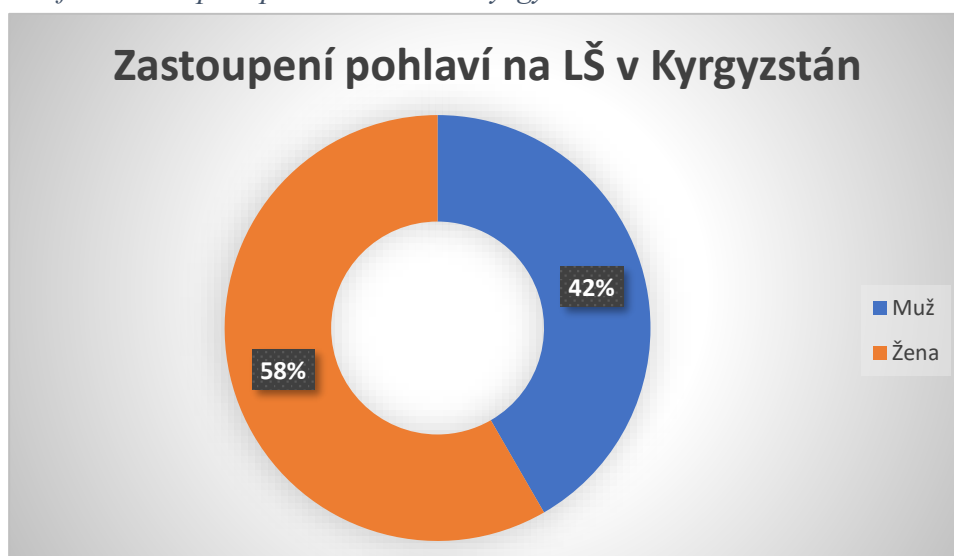
4.2 Letní škola v Kyrgyzstánu - případová studie

Letní školy v Kyrgyzstánu jsou pořádané od roku 2018. Tehdy se úspěšně uskutečnila první letní škola. Letní škola v Kyrgyzstánu doposud proběhla čtyřikrát a tento rok v létě 2023 proběhne znovu. Organizaci této letní školy má na starosti Oldřich Výlupek za ČZU a Světlana Loktionová, která pomáhá v komunikaci s místními.

Letní škola má průběh stejný jako ostatní letní školy, proto zde nebude znovu obecně popsáno, jak letní škola probíhá. Případová studie se zaměří na specifika této letní školy. V dotazníkovém šetření se mi k letní škole v Kyrgyzstánu vyjádřilo dvanáct respondentů. Navíc byly sesbírány dva rozhovory s organizátory letní školy a jeden rozhovor s účastníkem. Případová studie nejprve shrne výsledky těchto dotazníků. Následně naváže poznatky z neformálních rozhovorů a zúčastněného pozorování autorky.

Ve výzkumu k letní škole v Kyrgyzstánu byl lehký nadbytek žen (58 %) oproti mužům (42 %). Tento výsledek odpovídá obecnému předpokladu, že se na letní školy přijímá průměrně stejné zastoupení mužů a žen.

Graf 4: Zastoupení pohlaví na LŠ v Kyrgyzstánu

Zdroj: Vlastní zpracování z výsledků dotazníkového šetření

Dále se výzkum v Kyrgyzstánu zabývá věkovou kategorií účastníků. Největší zastoupení mají studenti ve věku mezi 26 a 30 roky. Druhé místo v početnosti mají studenti mezi 18 a 25 roky. Z kategorie 31 až 40 let není žádné zastoupení. Pro věkovou kategorii 40+ je zastoupení dvěma respondenty. Data jsou přehledně shrnuta v grafu 5.

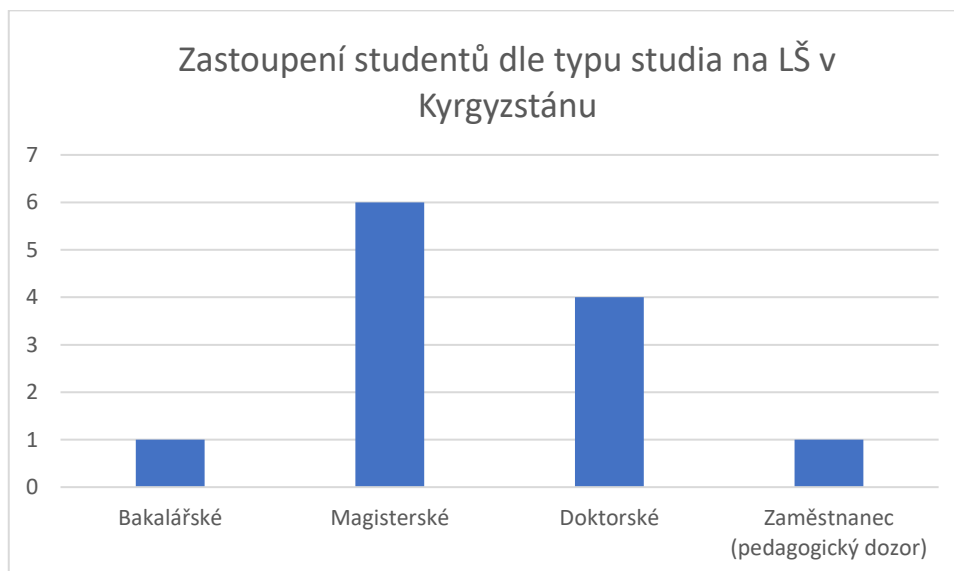
Graf 5: Počet účastníků dle věkové kategorie - LŠ Kyrgyzstán

Zdroj: Vlastní zpracování z výsledků dotazníkového šetření

Dále se výzkum zaměřil na typ studia, ve kterém se účastníci nacházejí. Největší zastoupení zde mělo magisterské studium. Druhé bylo doktorské studium, následovalo bakalářské studium a zaměstnanec. Vše je opět shrnuto v grafu 6. Na letní školu v Kyrgyzstánu jsem získala respondenty pouze z Provozně ekonomické fakulty.

Graf 6: Zastoupení studentů dle typu studia na LŠ v Kyrgyzstánu

Zdroj: Vlastní zpracování z výsledků dotazníkového šetření

Zajímavým výsledkem bylo i hodnocení chování místních. Přestože se výsledky podobaly celkovým výsledkům, šlo zde najít drobné odchylky. U negativních vlastností se ještě více potvrdilo, že neodpovídají. Pohostinnost, skromnost, pokora a otevřenost také ještě více utvrdily své postavení – tedy odpovídají. Introverze odpovídala méně než v celkovém výzkumu. Kriminalita naopak odpovídala o něco více oproti celku. Náboženské založení dosáhlo vyšších hodnot v kategorii trochu odpovídá. Celkově tedy mělo menší hodnotu než v celkovém výzkumu letních škol. Výsledky prezentace chování v Kyrgyzstánu najdeme v grafu 7.

Graf 7: Jak organizátoři prezentovali chování ve své zemi?

Zdroj: Vlastní zpracování z výsledků dotazníkového šetření

Program v Kyrgyzstánu byl zaměřený podobně jako celkový program. Časté odpovědi k programu se týkali kultury, ekonomické situace země, místního jídla, přírody... Dalo by se říct, že program letní školy v Kyrgyzstánu byl v tomto směru v souladu s programem, který na letních školách běžně bývá. Stejně tak místa, která byla ukazována a kulturní prvky odpovídali obecným výsledkům z letních škol. Dále také výuka se skládala podobně jako na jiných letních školách.

Ohledně prezentace země pak byly podrobnější výsledky ohledně toho, co bylo zdůrazňováno, nebo naopak skrýváno. Opakovaně se v odpovědích objevilo, že svou zemi prezentovali jaká je. Nic nepřikrašlovali. Dále se objevilo, že se nebáli mluvit i o palčivých tématech jako jsou konflikty (například konflikt na Ukrajině, který má v Kyrgyzstánu rozporuplné zastoupení). Opakují se také odpovědi, kdy se mluvilo o korupci v zemi. Dále zdůrazňovali, aby se o jejich zemi mluvilo s dalšími lidmi. Chtěli, aby se více lidí dozvědělo o Kyrgyzstánu a nebrali ho pouze jako nějakou postsovětskou zemi.

„Zdalo se mi, že se nesnažili nic přikrášlovat a mluvili o své zemi upřímně včetně současných palčivých problémů.“

„Hodně nám prezentovali svou kulturu a historii, bylo vidět, že je pro ně důležité, abychom o jejich zemi věděli a "řekli to dál", nepřišlo mi, že by něco skrývali.“

Při prezentaci své země taky vyšlo najevo, že podle respondentů místní nejvíce prezentovali svou zemi takto - Poukazovali na chyby a chtěli by zlepšení. Tato prezentace odpovídá i autorčině vlastní zkušenosti.

Přesah letní školy v Kyrgyzstánu byl pro účastníky v navázání nových přátelství, kulturním obohacení, poznání země mnohem lépe, poznání přírodních krás Kyrgyzstánu a nomádského stylu života.

„Přidaná hodnota pro mne byli přátelé, které mám dodnes, kulturní poznání dané země, schopnost fungovat se skupinou lidí v nekomfortních podmínkách.“

„Nahlédnutí do kyrgyzské kultury a životního stylu, nezapomenutelné zážitky z treků a přírodních krás.“

„Přiblížily se mi kulturní prvky i ekonomická situace celé oblasti střední Asie a odnesl jsem si úžasné zážitky z výletů do nedotčené horské přírody Kyrgyzstánu.“

Očekávání v od letní školy v Kyrgyzstánu byla podobná těm, která se týkala celkových očekávání letních škol.

Autentické zážitky z Kyrgyzstánu se týkaly nomádské kultury, jízdy na koních u jezera Son Kul, cestování místní dopravou, přespání v nomádském táboře v jurtách.

Autorčiny poznatky ze zúčastněného pozorování: V Kyrgyzstánu jsou milí a pohostinní lidé. V rámci letní školy jsme měli například možnost obědvat u místní rodiny v menší vesnici v horách. Poznali jsme tak tvář Kyrgyzstánu, která je běžnému turistovi těžko dostupná. Další ze zážitků, který vyčnívá je již zmiňovaná jízda na koních u jezera Son Kul. Kdy místní i lidem, kteří na koních seděli poprvé nějakého půjčili, řekli mu základní pokyny a poslali ho s koněm jezdit po pláních. Místní malá děcka pak jezdila bez sedadla a smála se nám jací jsme nešikovní. Za zmínku jistě stojí i přespání v jurtách, sledování nomádských her, ve kterých místo míče bylo tělo mrtvé ovce bez hlavy, z kterého dosud cákala krev. Kyrgyzstán zaujal i svou sovětskou architekturou v hlavním městě Bishkeku. Rozdíl mezi hlavním městem a zbytkem Kyrgyzstánu je veliký. Ať už mluvíme o lidech, prostředí, nebo přírodě. Zmínit nádhernou přírodu v této zemi považuji za nutnost. Většina Kyrgyzstánu je pokryta horami. Je to skvělé místo pro pěší turistiku. Bohužel jsem se v zemi občas setkala s jazykovou

bariérou. Mnoho lidí neumí anglicky a spoléhají, že budete umět rusky. Pokud rusky nemluvíte může být dohoda složitější. Poslední zmínkou bude návštěva místního bazaru. Je to obrovské tržiště, kde se dá koupit vše. Z Kyrgyzstánu jsem si odnesla plno jedinečných zážitků, také mnoho přátel, se kterými jsem v kontaktu dodnes.

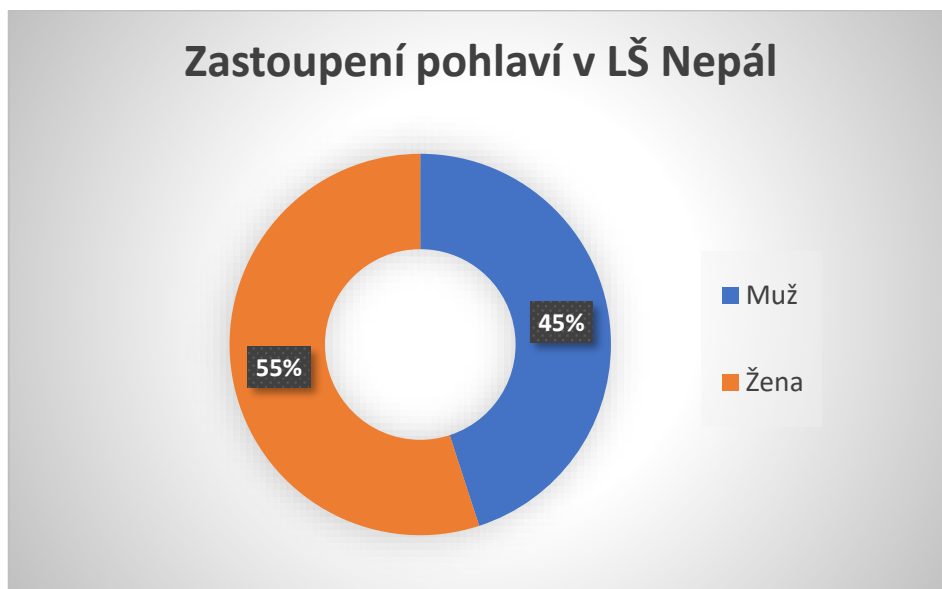
4.3 Letní škola v Nepálu - případová studie

Letní škola v Nepálu se poprvé uskutečnila v roce 2017. Tehdy se úspěšně uskutečnila první letní škola. Letní škola v Nepálu doposud proběhla čtyřikrát a tento rok v létě 2023 proběhne znovu. Přestože je o rok starší než letní škola v Kyrgyzstánu, jejich počty jsou schodné. Je to následkem pandemie covidu-19 a jeho dopadů na Nepál. Organizaci této letní školy má na starosti Oldřich Výlupek za ČZU a Saran Tandukar, který pomáhá v komunikaci s místními, také je průvodcem po Himalájích během letní školy.

Letní škola má průběh stejný jako ostatní letní školy, proto zde nebude znovu obecně popsáno, jak letní škola probíhá. Případová studie se zaměří na specifika této letní školy. V dotazníkovém šetření se mi k letní škole v Nepálu vyjádřilo dvacet respondentů. Je to vůbec nejvíc respondentů z dané země. Navíc byly sesbírány dva rozhovory s organizátory letní školy a jeden rozhovor s účastníkem. Případová studie nejprve shrne výsledky těchto dotazníků. Následně naváže poznatky z neformálních rozhovorů a zúčastněného pozorování autorky.

Ve výzkumu k letní škole v Nepálu byl lehký nadbytek žen (55 %) oproti mužům (45 %). Tento výsledek odpovídá obecnému předpokladu, že se na letní školy přijímá průměrně stejné zastoupení mužů a žen. Grafické znázornění můžeme vidět v grafu 8.

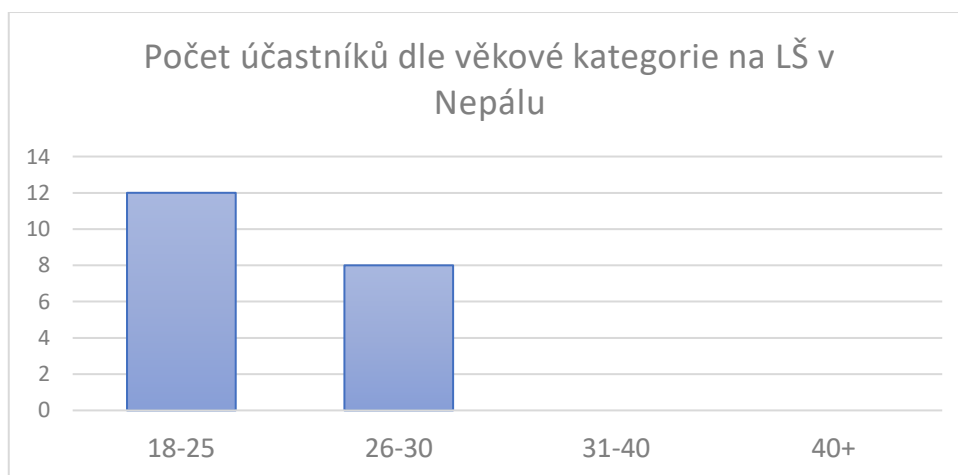
Graf 8: Pohlaví na LŠ v Nepálu

Zdroj: Vlastní zpracování z výsledků dotazníkového šetření

Dále se výzkum v Nepálu zabývá věkovou kategorií účastníků. Největší zastoupení mají studenti ve věku mezi 18 a 25 roky. Druhé místo v početnosti mají studenti mezi 26 a 30 roky. Z kategorie 31 až 40 let není žádné zastoupení. Pro věkovou kategorii 40+ také ne. Data jsou přehledně shrnuta v grafu 9.

Graf 9: Počet účastníků dle věkové kategorie

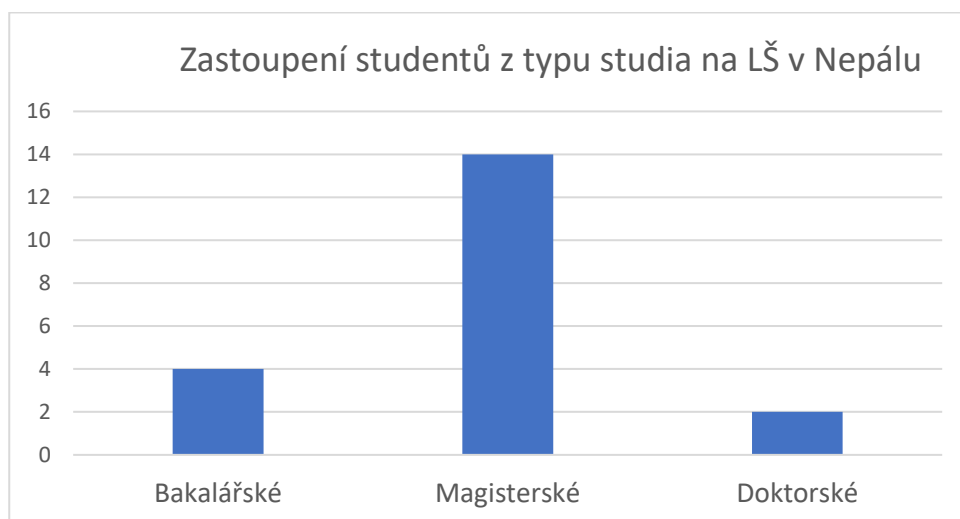

Zdroj: Vlastní zpracování z výsledků dotazníkového šetření

Dále se výzkum zaměřil na typ studia, ve kterém se účastníci nacházejí. Největší zastoupení zde mělo magisterské studium. Druhé bylo bakalářské studium, následovalo

doktorské studium. Zaměstnanec jsem jako respondenta z letní školy v Nepálu neměla. Vše je opět shrnuto v grafu 10. Na letní školu v Nepálu jsem získala respondenty z Provozně ekonomické fakulty, Technické fakulty, Fakulty životního prostředí, Fakulty tropického zemědělství, Fakulty agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů.

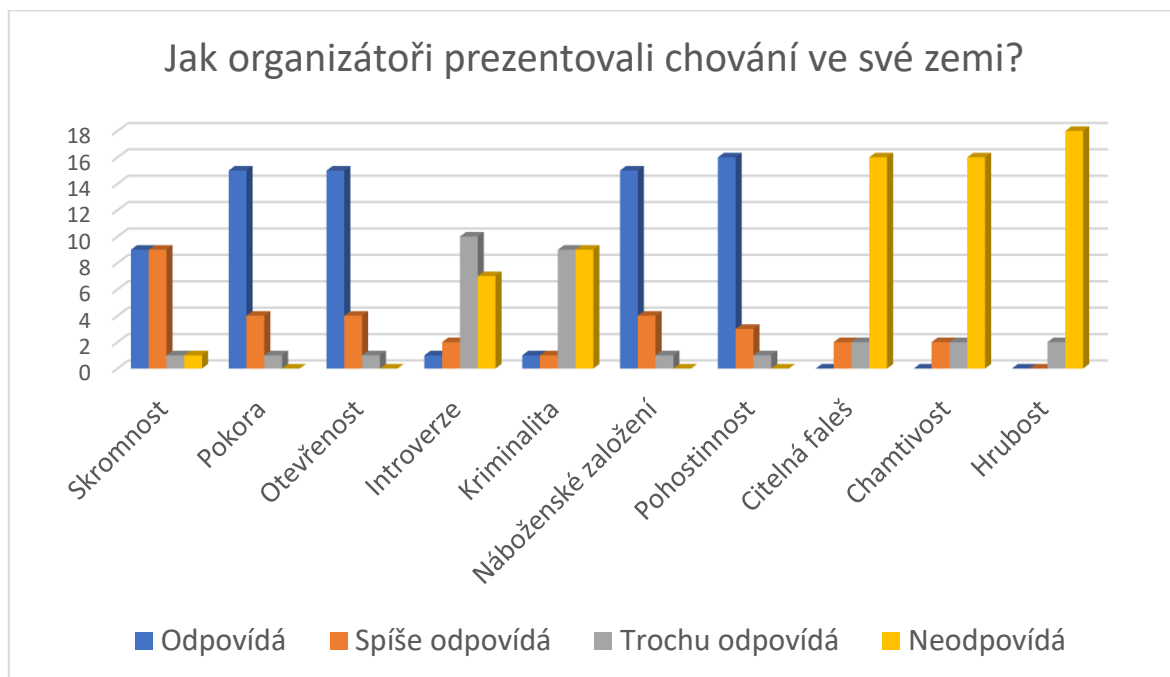
Graf 10: Typ studia na LŠ v Nepálu

Zdroj: Vlastní zpracování z výsledků dotazníkového šetření

Zajímavým výsledkem bylo i hodnocení chování místních. Přestože se výsledky podobaly celkovým výsledkům, šlo zde najít odchylky. U negativních vlastností se ještě více potvrdilo, že neodpovídají. Pohostinnost, skromnost, pokora a otevřenost také ještě více utvrdili své postavení – tedy odpovídají. Introverze odpovídala méně než v celkovém výzkumu. Kriminalita také. Náboženské založení dosáhlo vyšších hodnot. Výsledky prezentace chování v Nepálu najdeme v grafu 11. Zejména silné náboženské založení a pokora jsou v Nepálu patrné snad na každém kroku. Je to patrné i z jejich pozdravu „Namaste“, což znamená „respektuji tě“. K pozdravu se zde běžně přidává spojení rukou jako k modlitbě a sklonění hlavy. Pokud se hlava skloní níže, znamená to vyšší míru respektu.

Graf 11: Jak organizátoři prezentovali chování ve své zemi

Zdroj: Vlastní zpracování z výsledků dotazníkového šetření

Program v Nepálu byl zaměřený podobně jako celkový program. Časté odpovědi k programu se týkali kultury, náboženství, místního jídla, přírody a hlavně turistiky. Program letní školy v Nepálu byl v tomto směru odlišný. Výstupem do vysokých hor (4 130 m n.m.) je specifický a zmiňuje se to už u první informační schůzky. Studenty je třeba na vysokohorskou turistiku v programu dopředu připravit. Naopak místa, která byla ukazována a kulturní prvky odpovídali obecným výsledkům z letních škol. Dále také výuka se skládala podobně jako na jiných letních školách.

Ohledně prezentace země pak byly podrobnější výsledky ohledně toho, co bylo zdůrazňováno, nebo naopak skrýváno. Prezentováno bylo náboženství, kultura, chudoba země, ale i její ekonomický potenciál. Naopak se tolik do podrobnosti nechťeli bavit o kastovním systému. Navenek většinou tvrdili, že sice kasty mají, ale že reálně už nefungují. Při podrobnějším rozhovoru se došlo k tomu, že vlastně stále funguje kastovní systém.

„Prezentovali hory, kulturu, jídlo, krásu přírody, naopak se celkem vyhýbali otázkám ohledně kastovního systému“

Při prezentaci své země taky vyšlo najevo, že podle respondentů místní nejvíce prezentovali svou zemi takto - Chválili ho, ale poukazovali na chyby. Tato prezentace odpovídá i autorčině vlastní zkušenosti.

Přesah letní školy v Nepálu byl pro účastníky v navázání nových přátelství, kulturním obohacení, poznání země mnohem lépe, poznání přírodních krás Nepálu. Hlavně většina respondentů zvládla překonávat nekomfortní situace při náročném osmidenním treku do Annapurna Base Campu (4 130 m n.m.).

„Zážitky, možnost dozvědět se mnoho nových informací o zemi a její kultuře. Pokoření vrcholu Annapurna base camp v Himálajích.“

„Odnesl jsem si obrovské nadšení k Nepálu. Zjistil jsem, že místní lidé jsou velice milí a hodní. Ihned bych se vrátil zpět. Dále jsem si odnesl základy vědomosti o Nepálské ekonomice a kultuře.“

Očekávání v od letní školy v Nepálu byla podobná těm, která se týkala celkových očekávání letních škol.

Autentické zážitky z Nepálu se týkaly hlavně překonávání vlastních možností, zkušeností s pijavicemi, jogy, přírodních krás, vysokohorské turistiky. Opakovalo se také, že je těžké vybrat jen jeden zážitek.

„Během výletu do Annapurba BC člověk překonal sám sebe. Nikdy na to nezapomenu.“

„Tato letní škola obsahovala tolik zážitků, že je nemožné vybrat si jeden. Ale nikdy nezapomenu na to, jak jsem si ze sebe sundával pijavice, a přitom jsem cítil majestátnost nejvyšších hor světa, které se nad námi tyčily.“

„Vystoupaní do Annapurna Base Camp ve chvíli, kdy se odfoukly mraky a hory se nám po několika dnech ukázaly jako odměna.“

Autorčiny poznatky ze zúčastněného pozorování: *Nepál byl ohromně neuvěřitelný zážitek. Přehodnotila jsem význam slova „nemohu“. Šlo o neustále překonávání sebe sama v nejrůznějších nekomfortních situacích. Dále jsem měla možnost potkat neskutečně pokorné, pohostinné a zábavné lidi. Nepálci jsou úžasní milí lidé. S velkou dávkou úcty a pokory. Jsou to také velmi fyzicky zdatní lidé, zvyklí žít ve vysokohorských podmínkách. Pro malé děti z vesniček v horách jsme byli k smíchu, když už jsme ve dvou tisících nad mořem*

funěli a nemohli. Obrovským kulturním zážitkem byl náboženský festival v Káthmándú, kterého jsme se účastnili. Nazývá se Indra Jatra. Jde o oslavy bohyně deště. Hory v Nepálu jsou neuvěřitelně nádherné. Za zmínku také stojí velmi odlišná mentalita a vnímání času.

5 Výsledky a diskuse

Ve výsledcích a diskusi se shrnou výsledky výzkumu. Zopakují se některé důležité momenty diplomové práce. Na závěr se provede nad výsledky diskuse.

5.1 Obecné informace

Obecné kategorie jako pohlaví, věk, obor studia a typ studia se v dotazníku užívají, aby se zmapovali respondenti. Jde většinou demografické a geografické údaje. Případně o rok výjezdu na letní školu.

Výsledkem dotazníkového šetření v kategorii pohlaví byl celkem vyrovnaný poměr žen a mužů, kteří se účastní letních škol. Většina organizátorů se snaží mít rovný poměr mužů a žen, protože mají zkušenost, že pak skupina lépe funguje.

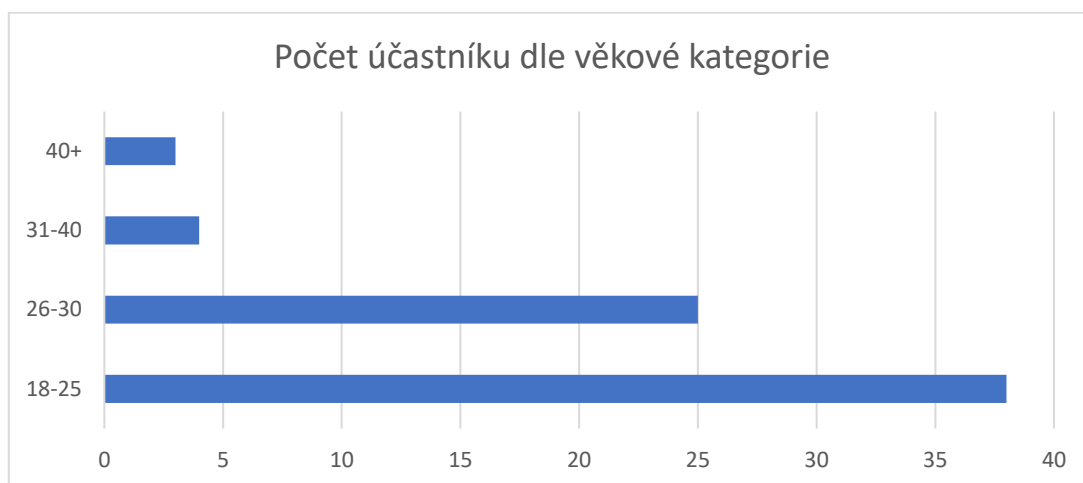
Graf 12: Pohlaví na LŠ

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

Další kategorií, které se práce věnovala byl věk účastníků LŠ. Věkovou kategorii si autorka práce stanovila od 18. roku výše vzhledem ke skupině respondentů. Respondenty mohli být pouze účastníci letních škol na vysokých školách. Předpokládá se tedy minimální věk 18 let. Z grafu 13 je patrné, že nejvíce se letních škol účastní lidé mezi 18 a 25 rokem života. Druhou největší skupinou účastníků je věkové rozmezí 26-30. Ve věku 31-40 jsem měla pouze 4 respondenty. Věková kategorie 40+ měla 3 respondenty.

Graf 13: Věkové kategorie účastníků LŠ

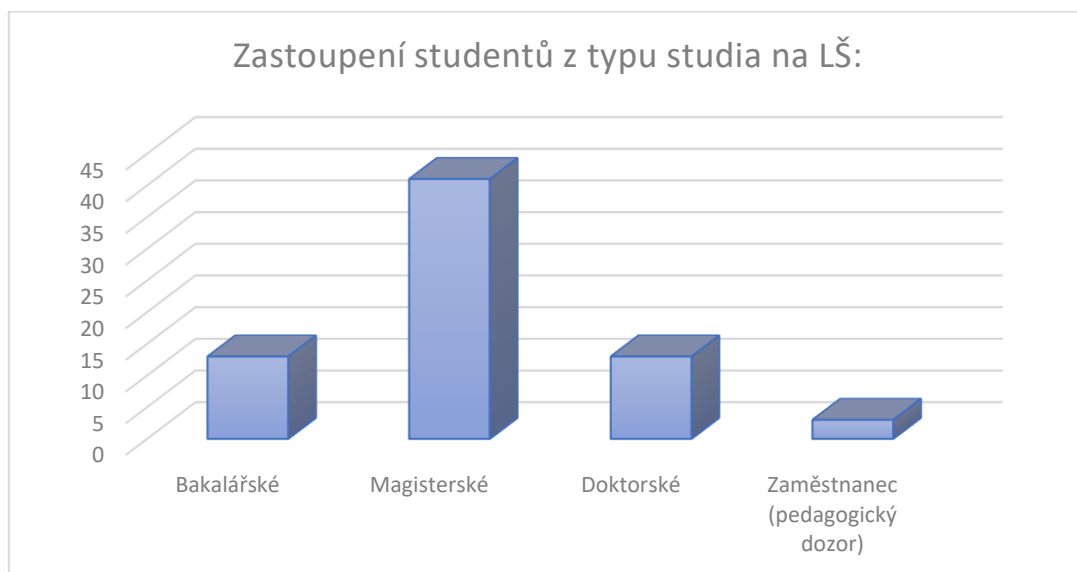

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

Z těchto zjištění vyplývá, že nejčastějšími účastníky letních škol jsou mladí lidé mezi 18. a 30. rokem.

Dále se respondenti rozdělili dle typu studia při účasti na letní škole. Nejčastější zastoupení mají účastníci letních škol mezi magisterskými studenty. Tento výsledek je v souladu s výpovědí Oldřicha, který říkal, že právě na prváky v magisterském typu studia se snaží mířit.

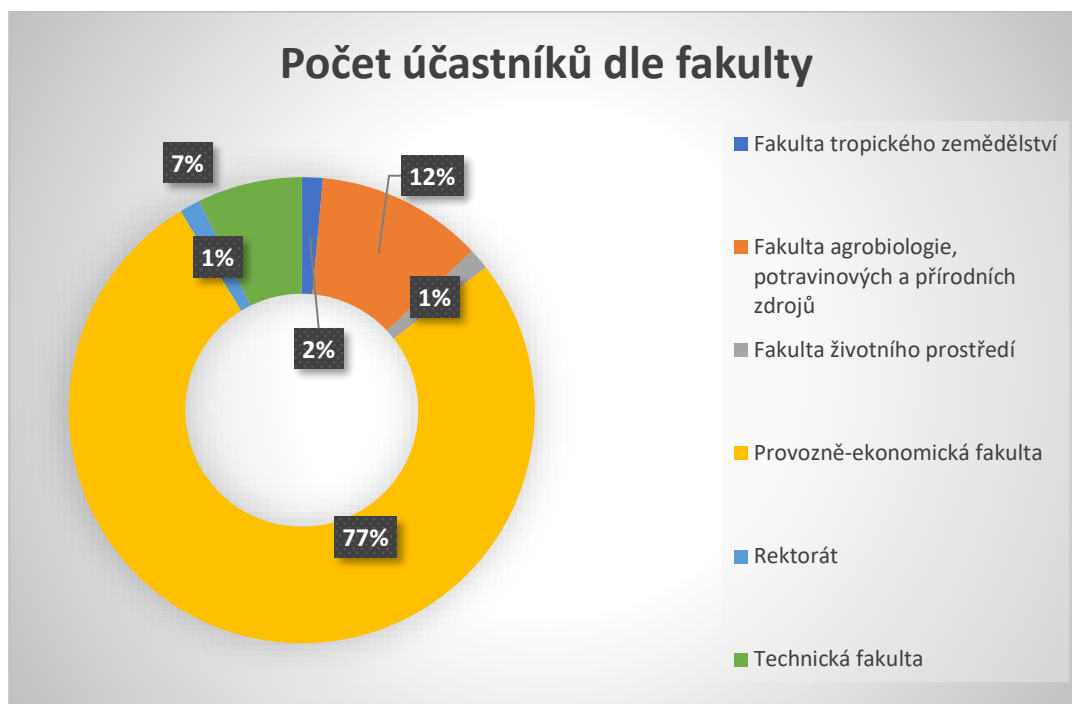
Graf 14: Typ studia v době výjezdu

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

Dalším z obecných informací byl obor studia a fakulta, na které respondenti studují. Z fakult jednoznačně převládá Provozně ekonomická fakulta (77 %), na druhém místě je pak Fakulta agrobiologie, potravinových a přírodních zdrojů (12 %). Tento výsledek je pravděpodobně způsoben tím, že se práce zajímala především o letní školy pořádané PEF. Studenti této fakulty tak mají nejvyšší šanci se o letních školách dovědět. Viz graf níže.

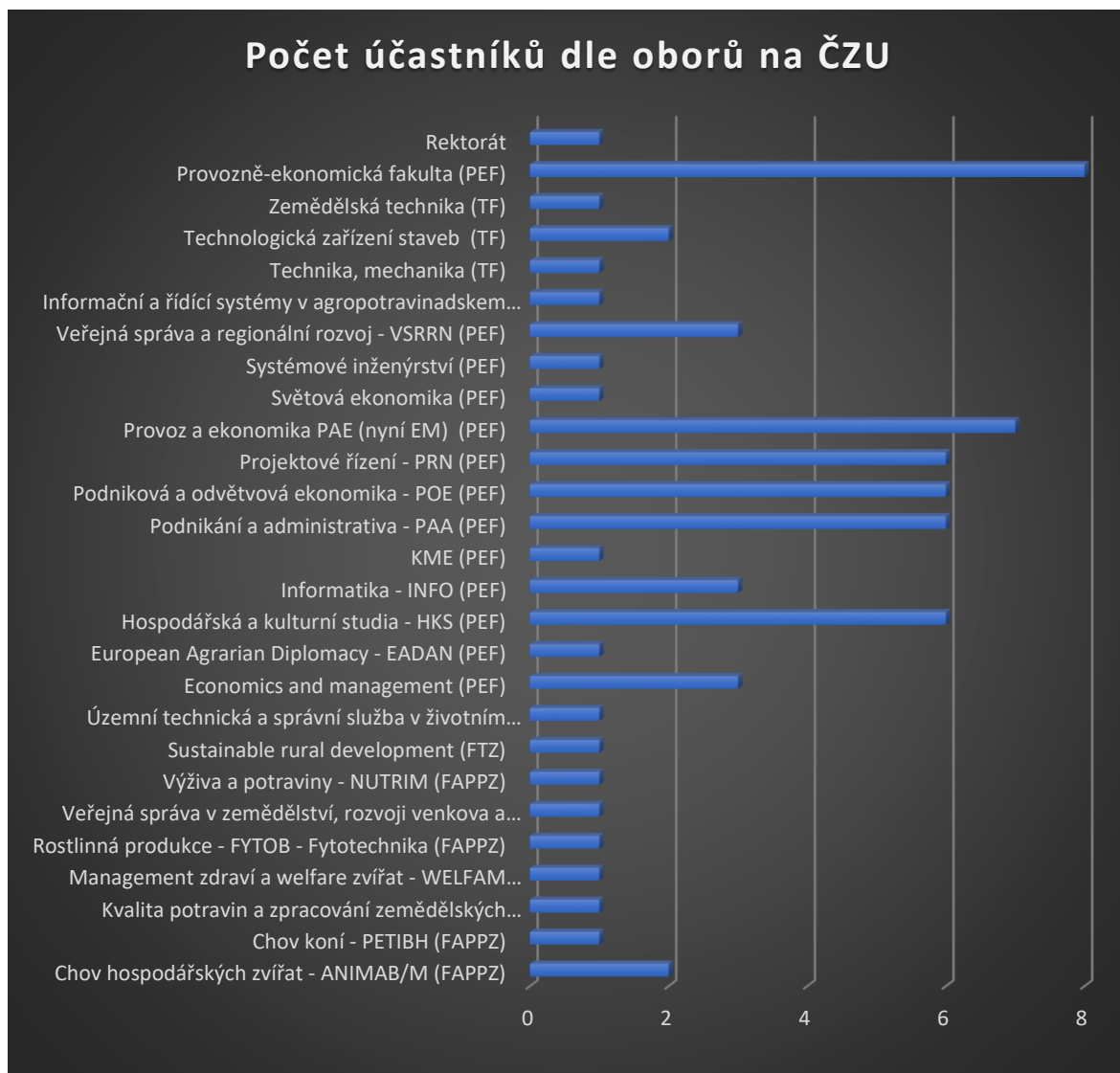
Graf 15: Fakulty účastníků LŠ

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

Obory na ČZU jsou různé. Objevila zde i jistá chybovost, když respondenti vyplnili pouze fakultu a vynechali obor. Nejpočetnějším oborem ve výzkumu se tak stala „PEF“. Celkově ale opět dominovaly obory z Provozně ekonomické fakulty. Jednalo se například o obory Provoz a ekonomika, Projektové řízení, Podnikání a administrativa, Podniková a odvětvová ekonomika, Hospodářská a kulturní studia. Výsledky jsou v grafu 16.

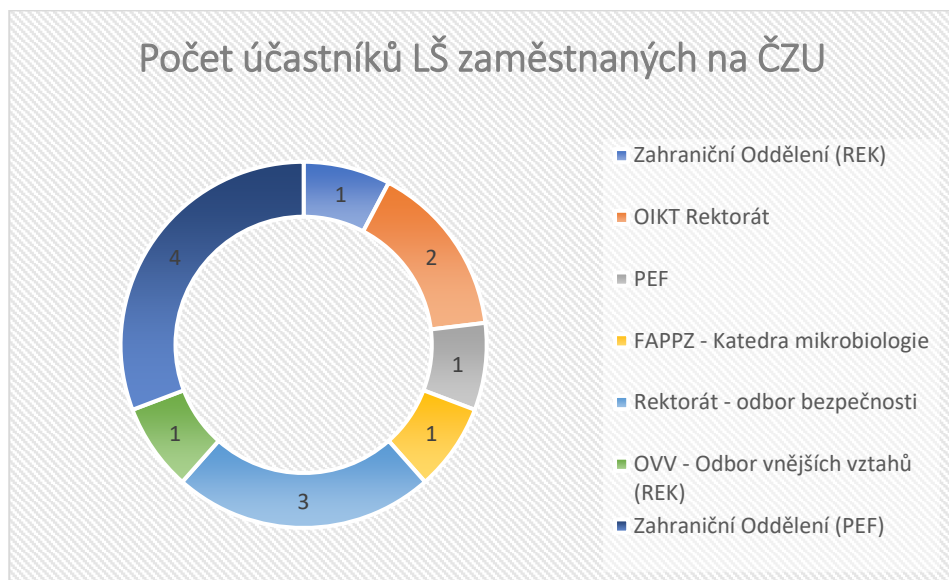
Graf 16: Obory účastníků LŠ

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

Někteří účastníci letních škol jsou zároveň i zaměstnanci ČZU. Graf níže nám ukazuje, kde účastníci letních škol pracují na ČZU. Nejčastěji šlo o zahraniční oddělení. Jednalo se o zahraniční oddělení na Provozně ekonomické fakultě a Rektorátu.

Graf 17: Zaměstnanci ČZU

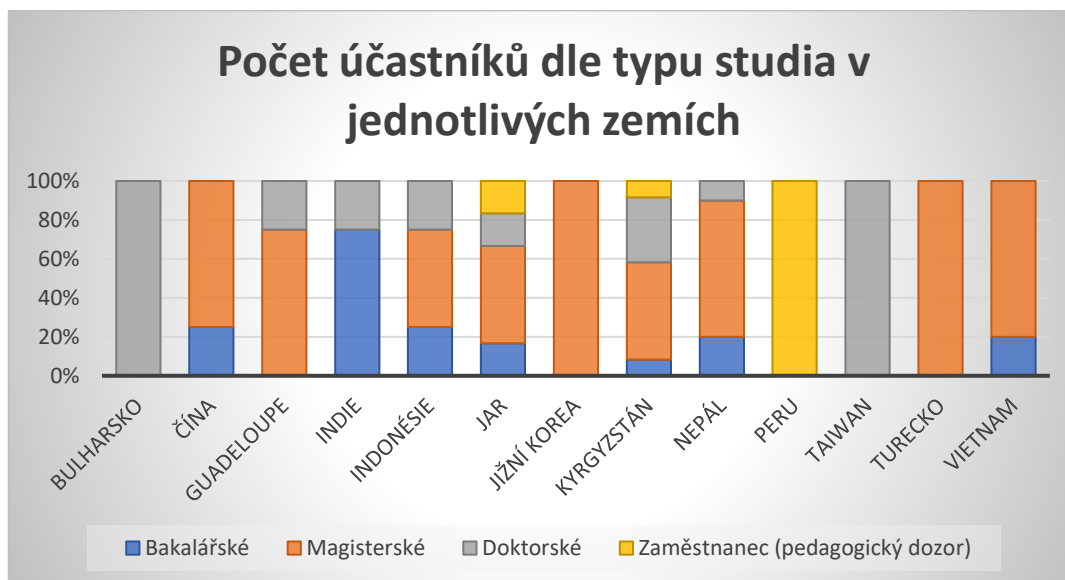

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

Zajímavějšími kategoriemi jsou rok a místo konání letních škol. Rok a místo konání letní školy jsou pro výzkum klíčové. Souvisí s některými dalšími kategoriemi. Z tohoto důvodu byla také možnost dotazník vyplnit vždy jen za jednu danou letní školu. Tímto způsobem je výzkum srozumitelnější a je jasné, o který region se jedná, případně v jakých letech. Specifika vázající se k místu mohou být jak kulturní, tak sociální, politické, geografické. Rok výjezdu může být podstatný z hlediska ukazatelů a situačních faktorů, které v dané zemi, v danou dobu fungovali. Například pokles účastníků letních škol v době pandemie Covidu-19.

Místa konání letních škol jsou vidět v grafu 3. Pro přesnost je přiložen ještě graf 18 s místy LŠ a počty účastníků na nich dle typu studia. Respondenti se účastnili letních škol v Bulharsku, Číně, Guadeloupe, Indii, Indonésii, Jihoafrické republice, Jižní Koreji, Kyrgyzstánu, Nepálu, Peru, Taiwanu, Turecku a Vietnamu.

Graf 18: Počet účastníků dle typu studia na jednotlivých LŠ

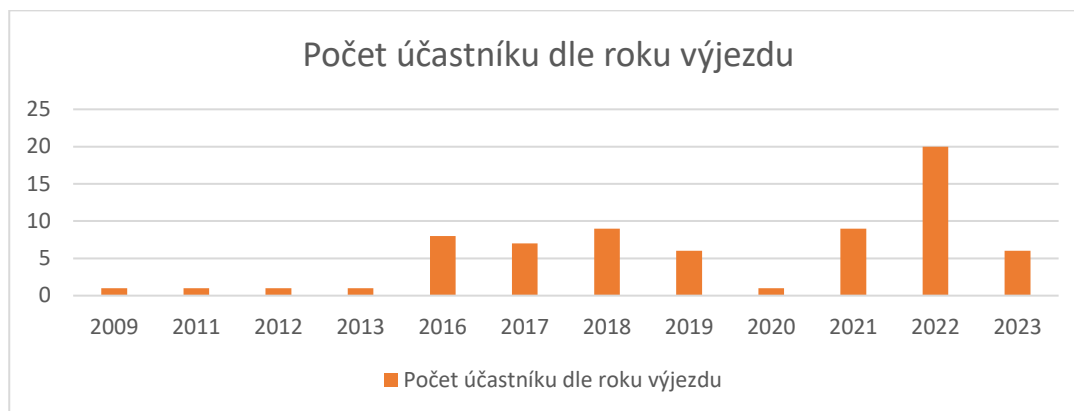

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

Z grafu 18 je vidět, že největší podíl studentů na letních školách je magisterského typu studia. Následuje typ bakalářský, doktorský a nakonec zaměstnanec/pedagogický dozor.

Rozdělení respondentů dle roku, kdy na letní školu vyjeli je následovný. Nejvíce respondentů je z roku 2022, následují roky 2021 a 2018, poté rok 2016, následuje rok 2017, poté roky 2019 a 2023. Ze zbylých roků je vždy jen jeden respondent. Ve starších letech je to dáno menším dosahem na respondenty. V roce 2020 se jedná o chybu, jelikož respondent uvedl, že byl na LŠ v Nepálu. Tento rok se LŠ v Nepálu nekonala kvůli obrovským potížím v zemi jako následek pandemie covidu-19. Respondent pravděpodobně Nepál navštívil v některém z dřívějších ročníků. Naopak vyšší počet respondentů z posledních let je dosahem autorky. Jelikož se sama několika letních škol účastnila, případně má kontakty na lidi, kteří na LŠ v těchto letech byli. Grafické znázornění je v grafu 19.

Graf 19: Rok výjezdu na LŠ

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

5.2 Prezentace země

Tento oddíl ve výzkumu sloužil k zodpovězení otázek ohledně prezentace země z cílů práce. Nejprve se podíváme na celkové hodnocení chování v zemi dle účastníků LŠ. Celkově se dá říct, že účastníci hodnotili chování v zemi, které jim bylo prezentované jako pohostinné, pokorné, skromné a otevřené. Dále zaznamenali náboženské založení místních. Kriminalitu a introverzi buď hodnotili jako neodpovídající, nebo trochu odpovídající. Negativní vlastnosti zařadili do neodpovídajících kategorií.

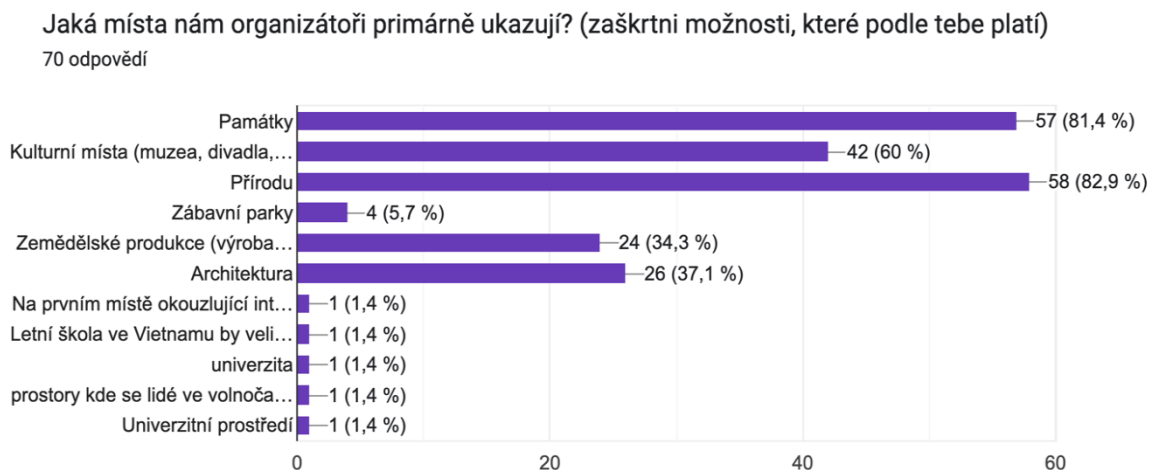
Graf 20: Prezentace chování místními

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

O místech, která nám organizátoři ukazovali se mluvili ve vlastní práci. Do výsledků se přidalo grafické znázornění pro upřesnění. Je zřejmé, že nám organizátoři ukazují hlavně přírodu a památky, případně kulturní místa. Důvodem je, že tyto místa považují za nejvíce turisticky atraktivní, případně jako „nej“ jejich země. Viz graf 21.

Graf 21: Místa, která nám jsou prezentována

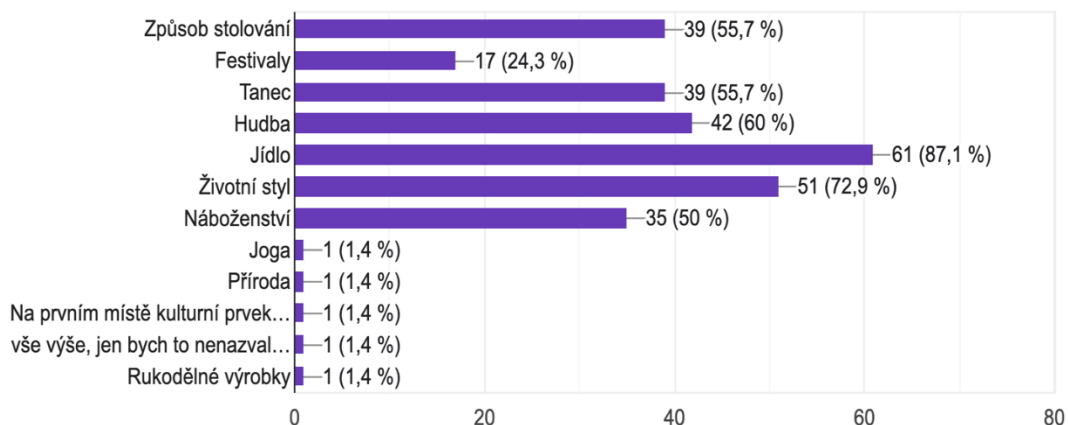
Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

Mezi kulturními prvky jasně vítězí jídlo, na dalších místech je pak životní styl, hudba, tanec, nebo způsob stolování. Jedná se o běžné aspekty života. Jsou proto pravděpodobně v zájmu turistů, zároveň jsou snadno a dobře předatelné pro organizátory. Ostatní kategorie jako náboženství, či festivaly (mohou být též náboženské povahy, například v Nepálu) už jsou méně časté, přesto však patří k prezentovaným kulturním prvkům.

Graf 22: Kulturní prvky prezentované na LŠ

Jaké konkrétní kulturní prvky organizátoři prezentovali? (zaškrtni možnosti, které podle tebe platí)

70 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

Světlo, v jakém organizátoři svůj region prezentují je většinou pozitivní. Nezapomínají však poukázat i na chyby. S tímto tvrzením souhlasilo 46 % respondentů. Dalších 23 % tvrdilo, že poukazovali na chyby a chtěli by zlepšení. Celkem 17 % respondentů uvedlo, že svůj region organizátoři vychvalovali. Vykreslování regionu lépe, než jakým ve skutečnosti je, potvrdilo 10 % respondentů. Další 3 % zmínila, že region ukazovali takový, jaký byl. Pouze 1 % respondentů uvedlo, že poukazovali na chyby a působili negativně. Výsledky jsou názorně zobrazeny v grafu 23 níže.

Graf 23: Světlo prezentace regionu

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

5.3 Výuka a program

Program na letní škole je složen z hlavní a vedlejší části. Hlavní část se týká výuky. Vedlejší program jsou potom kulturní exkurze, výlety do přírody aj. Program letní školy je graficky zpracován v grafu 24. Vyplývá z něj, že nejčastěji se program skládá z výuky, turistiky, kulturního programu, pěších výletů, volného času a památek. Tento fakt zmiňují shodně i všichni čtyři respondenti v rozhovorech.

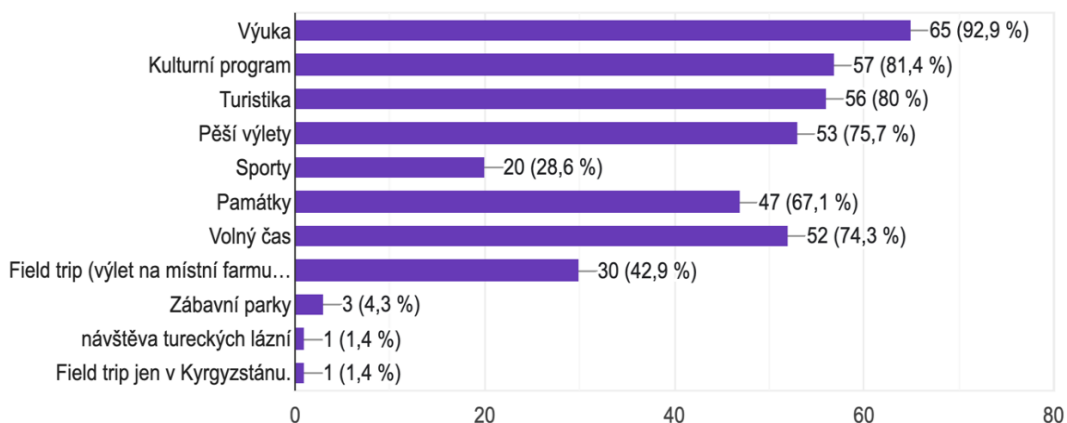
Přednášky na LŠ a jejich zaměření se týká obecných znalostí z oborů jako je politika (54,3 %), ekonomika (77,1 %), nebo kultura (65,7 %). Časté jsou také jazykové kurzy (67,1 %). Složení přednášek tímto způsobem nabízí účastníkům dobrý základ pro poznání země. Mají možnost zemi poznat z několika pohledů a utvoří si na ni vlastní názor. Bude to i důvodem proč jsou tak přednášky směřované. Podobné informace jsem se dozvěděla i od respondenta Oldřicha. Viz graf č. 25.

Jedná se o program, který je zaštitěný školou. V centru zájmu bylo zjistit, jak výuka na letních školách probíhá, jak se liší, či podobá výuce doma. Případně zhodnotit jiné oblasti výuky. Jak je již vidět ve vlastní práci výuka je většinou každý den, několik dní z programu letní školy. Přednášky jsou srovnatelné s tím, jak se přednáší na ČZU. Mohou se lišit průběhem, záleží na individuálním přístupu učitelů.

Graf 24: Program na LŠ

Program letní školy se skládal z (zaškrtni možnosti, které podle tebe platí):

70 odpovědí

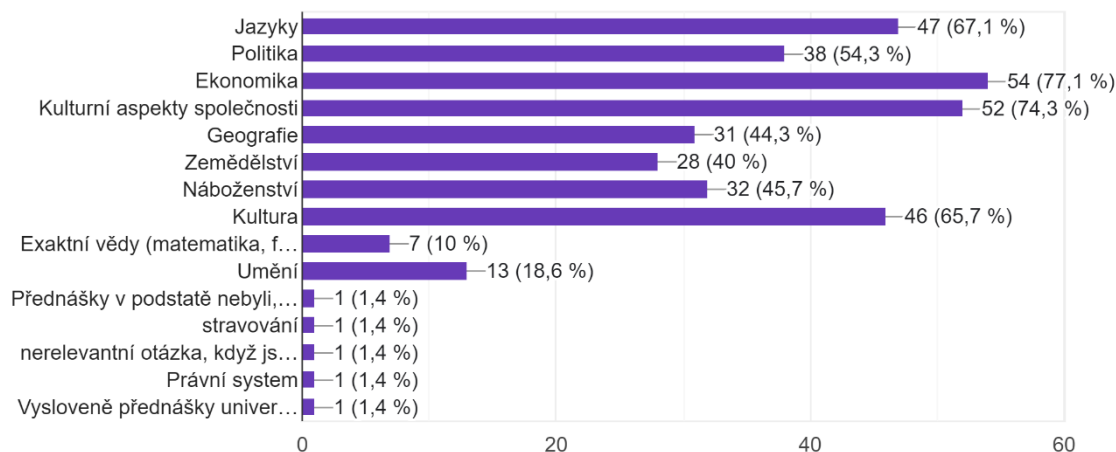

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

Graf 25: Výuka na LŠ

Na které oblasti se přednášky zaměřovaly? (zaškrtni možnosti, které podle tebe platí)

70 odpovědí

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

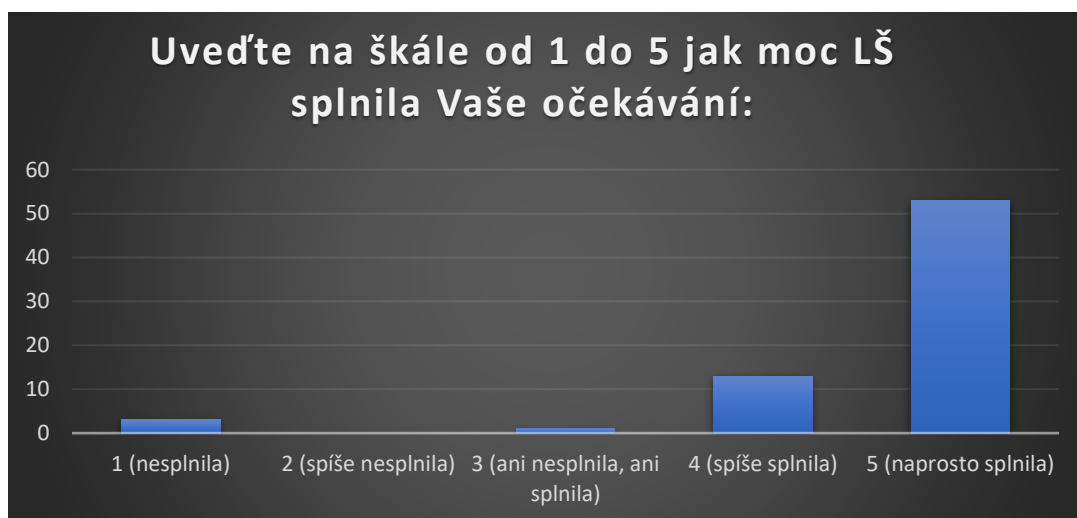
5.4 Očekávání a přidaná hodnota

Podkapitola očekávání a přidané hodnoty se zaměřuje na tyto dvě témata. Shrne si očekávání účastníků. Rozebere se taky přesah letních škol pro studenty.

5.4.1 Očekávání od LŠ

Očekávání se nelišila 25 respondentů. Pro 24 respondentů letní škola předčila očekávání. Pro 12 respondentů se očekávání lišilo od finálního prožitku. Letní škola byla buď v něčem těžší (například výstup na hory v Nepálu), něčeho bylo více než čekali (například výuka) Další 5 účastníků mělo menší očekávání. Posledních 5 účastníků bylo spokojeno, vše pro ně bylo v pořádku.

Graf 26: Očekávání od LŠ

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

Na grafu 26 můžeme vidět plnění očekávání pro studenty celkově. Graf jednoznačně ukazuje, že studenti jsou s letními školami většinou spokojeni, splní jejich očekávání.

5.4.2 Přesah letních škol

Letní školy jsou velmi jedinečným a specifickým zážitkem. Práce je zaměřena na přesah letních škol, co si účastníci letních škol odnesou navíc. Může jít o poznatky o zemi, nová přátelství, přelomové zážitky. Skrze práci bylo několikrát zmiňováno, jaký přesah letní školy pro své účastníky mají. Shrnutím přesahu do tematických skupin se dostane výsledku:

- 35 respondentů uvedlo jako přesah nejrůznější kulturní zážitky (viz vlastní práce – přesah letních škol)
- 12 respondentů uvedlo poznání země (viz tamtéž)
- 9 respondentů uvedlo, že se máme v Česku lépe. Také si po své zkušenosti více váží Česka, jak to zde funguje (viz tamtéž)
- 6 respondentů uvedlo, že hlavní přesah jsou pro ně přátelé, které během letní školy získali
- 2 respondenti uvedli, že přesah viděli v místních lidech a jejich myšlení
- 2 respondenti uvedli, že přesah pro ně byl v poznání politické situace
- Několik respondentů uvedlo jiný přesah například – jazyk, celkově skvělý zážitek

5.4.3 Vliv letních škol na další lidi

Letní školy při ČZU jsou jedinečným zážitkem. To se snaží popsat celá tato diplomová práce. Velmi výmluvným důkazem vlivu letních škol na své účastníky byla otázka o ovlivnění zkušenostmi z LŠ někoho dalšího. Na otázku, zda někoho dalšího ovlivnili odpovědělo 81,4 % respondentů, že ano. Pouze 18,6 % respondentů dalo, že neví. Zápornou odpověď na tuto otázku neuvedl žádný z dotazovaných.

Graf 27: Vliv LŠ

Zdroj: Vlastní zpracování z dotazníkového šetření

5.4.4 Autentické zážitky z letních škol

Autentické zážitky slouží jako skvělý příklad jedinečnosti a specifčnosti letních škol. Jsou vázané jednak na místo, kam studenti vyjíždějí. Dále také na formu a způsob, jakým jsou letní školy pořádány. Respondenti uvedli mnoho jedinečných zážitků, které jsou k nahlédnutí ve vlastní práci. Pro zřetelné shrnutí autentických zážitků je přidána výpověď respondenta Matěje. Matěj měl možnost účastnit se hned několika letních škol. Má proto bohatou zásobu autentických zážitků.

„Z Vietnamu tam jsme si vařili s místními studenty, to se mi hodně líbilo. Cestování na motorkách. Podařilo se nám jít na Ho chi minh ovu slavnost, přijeli jsme tam na motorkách, místní tam slavili a bylo to obrovské, plno jídla, slavnost byla pod poutní horou“

„Z Indie. Tam byl zážitek, když jsme si třeba večer chtěli dát pivo, protože to tam bylo téměř všude zakázané. Byli na to speciální bary zaměřované. Když jsme ty místa hledali, tak nám pomáhali i místní, abychom si vůbec někde mohli dát pivo. To bylo zajímavé.“

„Nepál, tak to byl autentický zážitek, protože jsem zde zažil svou první výškovou nemoc. Člověk vlastně vůbec neví, co s tím. Udělali jsme chybu, protože jsme si šli zahrát s místními volejbal po výšlapu do 3 500 m.n.m. Pak jsem si šel dát sprchu. A najednou jsem měl dvojnásobnou tepovou frekvenci. Náš místní průvodce se o mě staral a pomáhal mi.“

„Napadl mě ještě jeden z Nepálu, když jsme šli nahoru a my jsme tady v Evropě zvyklí být hodně efektivní. Všechno mít v čas a na čas. Tam byl zával, místní tam seděli a koukali na hory. My netrpěliví Evropani jsme přišli k nim a řekli jsme: „Tak co? Potřebujem se dostat nahoru!“ a oni tam viděli ten balvan a říkali: „Vidíš ten balvan?“ „Jojo“ „Zvládneš ho odtáhnout?“ „Nene“ „No vidíš, tak musíme čekat až přijede bagr a odklidí to, tak budem koukat na hory.“ Takto si člověk uvědomí, že ta nátura lidí je úplně jiná. Jsou zvyklí nespěchat.“

„V Číně byl zážitek, když jsme u Velké čínské zdi nemohli najít mapu v angličtině a nemohli jsme se s nikým místním domluvit, nevěděli jsme kudy kam. Nakonec jsme to ale nějak zvládli.“

„V Kyrgyzstánu do bude asi když jsme jezdili s mini busem. Oni nás provázeli jak autobus asijských turistů. Když jsme třeba řekli tady by bylo hezký zastavit, projít se trochu, bylo vidět, že na to vůbec nejsou zvyklí. Tak nám zastavili, abychom se prošli na výhled na hory. To byli ti místní z nás překvapení.“

„Na Guadeloupu návštěva místní čokoládové a vanilkové výroby. Viděli jsme vanilkové pole. Také jsme ochutnali pravou vanilku a degustace kakaových výrobků čistých. To byl taky velký zážitek.“

„Z Jihoafrické republiky to budou zvířata. Tam byla třeba farma, kde jsme si mohli hrát s malými mláďaty, se lvíčaty. Pohladit si geparda.“

5.5 Diskuse

Výsledky této práce potvrdili autorčiny předpoklady, že letní školy na České zemědělské univerzitě jsou jedinečným a svým způsobem ojedinělým typem kongresového cestovního ruchu. Podobný formát letních škol na jiných univerzitách v Česku nenalezneme. Letní školy na dalších univerzitách v Česku se týkají spíše odborně zaměřených workshopů v České republice. Pokud univerzity v Česku mají možnost zahraničních letních škol, pak je sami neorganizují. Studenti mají složitější situaci pro výjezd.

Výsledky dotazníkového šetření a neformálních rozhovorů naznačují, že letní školy jsou stále populárnějším typem kongresového cestovního ruchu při ČZU. Napovídají tomu také data z výročních zpráv ČZU. Země, do kterých mají studenti možnost vyjet jsou rozmanité a nabízí tak široké spektrum možností. I proto mohou být letní školy oblíbené.

Z výzkumu také vyplývá přidaná hodnota, kterou letní školy pro své účastníky mají. Skrze autentické zážitky poznají studenti region jinak, než kdyby cestovali na vlastní pěst. Jsou schopni svými znalostmi ovlivnit další lidi. Z výsledků dále vyplývá, že by se většina respondentů do země, kterou navštívila ráda někdy vrátila.

Počáteční cíle byly splněny. Diplomová práce představuje letní školy na ČZU, hodnotí a analyzuje přesah, který mají. Autorka během práce sama zjistila plno nových poznatků o letních školách. Téma jistě v této diplomové práci nebylo vyčerpáno. Dalo by se zkoumat podrobněji, nebo z jiných perspektiv.

6 Závěr

Tato práce si kladla za cíl představit pomocí případové studie letní školy na České zemědělské univerzitě. V práci se tento typ kongresového cestovního ruchu představit povedlo. Jednak se čerpalo z teoretických poznatků o kongresovém cestovním ruchu a antropologii turismu, dále se využilo výzkumu k získání a analýze dat od účastníků těchto výjezdů.

Díličními cíli bylo zhodnocení přínosu a přesahu pro své účastníky, ale i organizátory. V práci je názorně popsáno a vysvětleno jaké přínosy, a jaký přesah letní škola pro své účastníky a organizátory má. Zmiňován je i přesah a schopnost účastníků letních škol svými poznatky ovlivnit další lidi.

Věřím, že tato práce může být užita při potřebě informovanosti o letních školách na České zemědělské univerzitě. Obsahuje v sobě shrnutí několika statistických dat. Dále data rozvíjí a pozitivně vyzdvihuje letní školy jako typ kongresového cestovního ruchu. Zároveň tato práce může posloužit případným zájemcům o letní školy jako užitečná rešerše letních škol.

7 Seznam použitých zdrojů

- About ICCA* - ICCA. (b.r.). Získáno 22. březen 2023, z <https://www.iccaworld.org/abouticca/>
- About Us* / UNWTO. (b.r.). Získáno 21. březen 2023, z <https://www.unwto.org/about-us>
- Bramwell, B., Higham, J., Lane, B., & Miller, G. (2017). Twenty-five years of sustainable tourism and the Journal of Sustainable Tourism: looking back and moving forward. *Journal of Sustainable Tourism*, 25(1), 1–9. <https://doi.org/10.1080/09669582.2017.1251689>
- Cíle udržitelného rozvoje (SDGs)* - OSN Česká Republika. (b.r.). Získáno 31. březen 2023, z <https://osn.cz/osn/hlavni-temata/cile-udrzitelneho-rozvoje-sdgs/>
- Commission on Environment, W. (b.r.). *Report of the World Commission on Environment and Development: Our Common Future Towards Sustainable Development*.
- Cuffy, V. V., Bakas, F., & Coetzee, W. J. L. (2020). *Events Tourism : Critical Insights and Contemporary Perspectives*. Taylor & Francis Group.
- Česká zemědělská univerzita v Praze O ČZU - *Oficiální dokumenty - Výroční zprávy*. (b.r.). Získáno 31. březen 2023, z <https://www.czu.cz/cs/r-7210-o-czu/r-7702-oficialni-dokumenty/r-7812-vyrocní-zpravy>
- Durkheim, É. (2004). *Společenská dělba práce*. Centrum pro studium demokracie a kultury.
- Global MICE industry size 2030* | Statista. (b.r.). Získáno 27. březen 2023, z <https://www.statista.com/statistics/1261183/market-size-meetings-industry-worldwide/>
- Glossary of tourism terms* | UNWTO. (b.r.). Získáno 20. březen 2023, z <https://www.unwto.org/glossary-tourism-terms>
- Havel, M., & Jánoška, K. (2008). *Vademecum pro profesionály ve světě MICE, Díl I. – Průvodce světem MICE* (MCG s.r.o.).
- Hendl, J. (2005). *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Portál.
- IPCC — *Intergovernmental Panel on Climate Change*. (b.r.). Získáno 31. březen 2023, z <https://www.ipcc.ch/>

- Lee, J., & Chon, K. (2016). MICE. *Encyclopedia of Tourism*, 609–610.
https://doi.org/10.1007/978-3-319-01384-8_407
- Letní školy UK 2022 - Univerzita Karlova*. (b.r.). Získáno 31. březem 2023, z
<https://cuni.cz/UK-8718.html>
- List of IPCC Member Countries (195)*. (b.r.).
- Mezinárodní spolupráce: Letní školy: Mezinárodní spolupráce*. (b.r.). Získáno 31. březem 2023, z <https://international.upol.cz/vymenne-pobyty/jsem-student/letni-skoly/>
- Moldan, B. (2018). *Civilizace na planetě zemi*. Karolinum.
- Orieška, J. (2004). *Kongresový cestovní ruch*. Idea servis.
- Prebensen, N. K., Chen, J. S., & Uysal, M. S. (2018). *Creating Experience Value in Tourism* (2nd Edition). CAB International.
- Punch, K. (2008). *Základy kvantitativního šetření*. Portál.
- Půtová, B. (2019). *Antropologie turismu*. Charles University in Prague.
- Reisinger, Y. (2015). *Transformational Tourism Host Perspectives*. CAB International.
- Ryglová, K., Vajčnerová, I., & Burian, M. (2011). *Cestovní ruch - podnikatelské principy a příležitosti v praxi*. Grada Publishing.
- Simmel, G. (1997). *Peníze v moderní kultuře a jiné eseje*. Sociologické nakladatelství.
- THE 17 GOALS | Sustainable Development*. (b.r.). Získáno 31. březem 2023, z
<https://sdgs.un.org/goals>
- The Paris Agreement | UNFCCC*. (b.r.). Získáno 31. březem 2023, z
<https://unfccc.int/process-and-meetings/the-paris-agreement>
- Tradiční exkurze studentů PEF do Bruselu a institucí EU Aktuality - Provozně ekonomická fakulta ČZU v Praze*. (b.r.). Získáno 1. duben 2023, z
<https://www.pef.czu.cz/cs/r-7006-o-fakulte/r-7179-aktuality/tradicni-exkurze-studentu-pef-do-bruselu-a-instituci-eu.html>
- UIA | Union of International Associations*. (b.r.). Získáno 20. březem 2023, z
<https://uia.org/>
- United Nations Sustainable Development Summit 2015: Sustainable Development Knowledge Platform*. (b.r.). Získáno 31. leden 2023, z
<https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/summit>
- Veletrh pracovních příležitostí PEF ČZU*. (b.r.). Získáno 31. březem 2023, z
<https://vpp.pef.czu.cz/>

Yin, R. K. (1994). *Case Study Research Design and Methods: Applied Social Research and Methods Series* (Second Edition). Sage Publications Inc.

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Udržitelné cíle OSN	26
Obrázek 2: Leták letní školy v Kyrgyzstánu	42

8.2 Seznam grafů

Graf 1: Tržní hodnota MICE odvětví	31
Graf 2: Počet studentů ČZU na LŠ v letech.....	37
Graf 3: Počet účastníků v každé zemi.....	40
Graf 4: Zastoupení pohlaví na LŠ v Kyrgyzstánu	55
Graf 5: Počet účastníků dle věkové kategorie - LŠ Kyrgyzstán	56
Graf 6: Zastoupení studentů dle typu studia na LŠ v Kyrgyzstánu	57
Graf 7: Jak organizátoři prezentovali chování ve své zemi?	58
Graf 8: Pohlaví na LŠ v Nepálu.....	61
Graf 9: Počet účastníků dle věkové kategorie	61
Graf 10: Typ studia na LŠ v Nepálu	62
Graf 11: Jak organizátoři prezentovali chování ve své zemi	63
Graf 12: Pohlaví na LŠ	66
Graf 13: Věkové kategorie účastníků LŠ.....	67
Graf 14: Typ studia v době výjezdu.....	67
Graf 15: Fakulty účastníků LŠ.....	68
Graf 16: Obory účastníků LŠ.....	69
Graf 17: Zaměstnanci ČZU.....	70
Graf 18: Počet účastníků dle typu studia na jednotlivých LŠ.....	71
Graf 19: Rok výjezdu na LŠ	72
Graf 20: Prezentace chování místními.....	72
Graf 21: Místa, která nám jsou prezentována	73
Graf 22: Kulturní prvky prezentované na LŠ	74
Graf 23: Světlo prezentace regionu	75
Graf 24: Program na LŠ.....	76

Graf 25: Výuka na LŠ	76
Graf 26: Očekávání od LŠ	77
Graf 27: Vliv LŠ	78

8.3 Seznam použitých zkratk

ČZU – Česká zemědělská univerzita

PEF – Provozně ekonomická fakulta

LŠ – Letní škola

MICE - MICE turismus je zkratka pro turismus setkávání (meetings), motivačních pobytů (incentives), kongresů/konferencí (conventions/conferences) a výstav/akcí (exhibitions/events)

UNWTO – Světová organizace turismu při OSN

ICCA - Mezinárodní asociace kongresů a konvencí

PCO - Profesionální organizátoři kongresů

UIA - Unie mezinárodních organizací

OSN -Organizace spojených národů

IPCC - Mezivládní panel pro klimatickou změnu při OSN

ČR – Česká republika